

زیست‌شناسی ۳**۱- گزینهٔ ۴**

(سوپل، رمانپور)

فقط مورد «د» صحیح می‌باشد. بررسی موارد:

مورد «الف»: همه رفتارهای غریزی لزوماً از بدو تولد بروز پیدا نمی‌کنند. مثلاً رفتار مراقبت مادری در موش مادر، پس از زایمان بروز پیدا می‌کند.

مورد «ب»: در جانوران حاصل بکرازابی و جانور حاصل از یک جانور هرمافرودیت که یک والد دارند، همه ژن‌های جانور از یک والد دریافت شده است، نه والدین.

مورد «ج»: فقط گروهی از رفتارهای غریزی ممکن است در اثر تجربه تغییر کنند.

مورد «د»: برای بروز رفتارهای غریزی، هیچ آموزشی نیاز نیست.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحهٔ ۱۱۶) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۱۰)

۲- گزینهٔ ۴

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: در شرطی شدن کلاسیک، محرك بی اثر پس از مدتی به یک محرك شرطی تبدیل می‌شود. در این نوع بادگیری، ارائه محرك شرطی و غیرشرطی به صورت همزمان، در بادگیری جانور نقش دارد.

گزینهٔ «۲»: برای جلوگیری از بروز رفتار خوگیری می‌توان شدت محرك را تغییر داد. خوگیری برخلاف پاسخ اولیه جانور نوعی بادگیری است.

گزینهٔ «۳»: نوعی دیگر از شرطی شدن، شرطی شدن فعل یا بادگیری با آزمون و خطنا مدارد. در شرطی شدن فعل، جانور می‌آموزد بین رفتار خود با پاداش یا

تنبیه (نه فقط پاداش) که دریافت می‌کند، ارتباط برقرار کرده و در آینده رفتاری را تکرار یا از انجام آن خودداری کند.

گزینهٔ «۴»: برخی از جانوران می‌توانند از تجربه‌های قبلی خود برای حل مسئله‌ای که با آن روبه‌رو شده‌اند، استفاده کنند. در رفتار حل مسئله، جانور بین تجربه‌های گذشته و موقعیت حدید ارتباط برقرار کرده و با استفاده از آنها برای حل مسئله جدید، آگاهانه برنامه‌ریزی می‌کند.

(رفتارهای جانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۱۳)

۳- گزینهٔ ۴

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: پژوهشگران با ایجاد جهش در ژن B آن را غیرفعال کردند. موش‌های ماده‌ای که ژن‌های جچش‌افته داشتند، ابتدا بجهه‌موش‌های تازه متولد شده را وارسی کردند ولی بعد آن‌ها را نادیده گرفتند و رفتار مراقبت نشان ندادند.

گزینه‌های «۲» و «۳» و «۴»: موش مادر ابتدا نوزادان را وارسی می‌کند و اطلاعاتی از راه حواس به مغز آن ارسال می‌شود؛ در نتیجه ژن B در یاخته‌های در مغز موش مادر فعل می‌شود و دستور ساخت پروتئینی را می‌دهد که آنزیم‌ها و ژن‌های دیگری را فعال می‌کند. در مغز جانور فریبندی‌های پیچیده‌ای به راه می‌افتد که در نتیجه آن‌ها، موش مادر رفتار مراقبت مادری را نشان می‌دهد.

(رفتارهای جانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۰)

۴- گزینهٔ ۴

صورت سؤال در مورد خوگیری است. در خوگیری جانور برای پاسخ به محرك‌های مهم‌تر از محرك‌های کم‌اهمیت چشم‌پوشی می‌کند. بادگیری مرتبط با جوجه‌های تازه از تخم در آمده و پیروی از جسم متحرک، مربوط به نقش‌بزیری است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: در خوگیری اولین پاسخ به محرك، به صورت غریزی و کاملاً برنامه‌ریزی شده توسط ژن‌های جانور انجام می‌شود، نه به صورت تصادفی در حالی که در آزمایش اسکینر، اولین برخورد موش با اهرم و دریافت غذا، به صورت تصادفی رخ داده بود.

گزینهٔ «۲»: در همه رفتارها، چرایی بروز رفتار براساس انتخاب طبیعی قابل بررسی است.

گزینهٔ «۳»: در خوگیری، جانور در موقعیت‌های تکراری (نه جدید) تصمیم به عدم پاسخ به محرك می‌گیرد.

(رفتارهای جانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۱۳)

(نیلوفر شعبانی)

در شرطی شدن کلاسیک همراهی محرك بی اثر با محرك طبیعی و سپس تبدیل محرك بی اثر به محرك شرطی بیده می‌شود اما در شرطی شدن فعل دیده نمی‌شود. در شرطی شدن فعل جانور می‌آموزد که میان رفتار ناگاهانه خود و پاداش یا تنبیه که دریافت می‌کند ارتباط برقرار کرده و به طور آگاهانه رفتار را تکرار یا از انجام آن رفتار خودداری کند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: گرفتن پاداش در شرطی شدن فعل دیده می‌شود.

گزینهٔ «۲»: برنامه‌ریزی آگاهانه در حل مسئله دیده می‌شود.

گزینهٔ «۳»: تغییر نسبتاً پایدار در رفتار غریزی در انواع مختلف پادگیری رخ می‌دهد.

(رفتارهای جانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۱۰)

(نیلوفر شعبانی)

در بادگیری حل مسئله، بروز رفتار تحت تأثیر عوامل متعدد مانند ژن و محیط صورت می‌گیرد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: خوگیری برخلاف نقش‌بزیری، در دوره‌های مختلفی از زندگی می‌تواند دیده شود.

گزینهٔ «۲»: در حل مسئله برخلاف نقش‌بزیری شروع رفتار به شکل غریزی نیست.

گزینهٔ «۳»: تبدیل محرك در شرطی شدن کلاسیک رخ می‌دهد نه نقش‌بزیری!

(رفتارهای جانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۱۰)

(کاوه نرمی)

تنها مورد «الف» نادرست است.

ویژگی‌های ظاهری مطلوب و برتر مانند دم زینتی در طاووس ری شاخ گوزن نر از صفات ثانویه جنسی هستند در هنگام جفت‌یابی و رقابت با نرها دیگر به کار می‌رود و در مرادی می‌تواند در گیری بین نرها را کاهش دهد به طور مثال جانور نری که صفات ثانویه جنسی برجسته‌ای ندارد در رقابت با سایر نرها اغلب شکست می‌خورد و آسیب می‌بیند پس کمتر وارد رقابت می‌شوند.

بررسی سایر موارد:

مورد «ب» و «ج»: جملات کتاب درسی است.

مورد «د»: ویژگی‌های ظاهری مطلوب یا برتر در جلب جفت نقش مهمی دارد و احتمال تولید مثل فرد و در نتیجه انتقال ژن‌ها به نسل بعد را افزایش می‌دهد.

(رفتارهای جانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۱۰)

(مینی قربانی)

در رفتار مراقبت مosh مادری، ژن B موجب شده که این رفتار واجد اساس ژنی باشد یعنی موش مادر براساس ژن موجود در مغز خود، بجهه‌های اطراف خود جمع می‌کند و اجازه نمی‌دهد که از دور شوند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: بیشتر پرندگان از ای ای نظام تک‌همه‌سری هستند.

گزینهٔ «۲»: گاهها جانور غذایی را مصرف می‌کند که محتوای انرژی چندانی ندارد. برای مثال طوطی‌هایی که خاک رس را جهت خشی کردن مواد غذایی سmis در لوله گوارش خود مصرف می‌کنند.

گزینهٔ «۴»: لاک پشت‌ها رکود تاسیستانی نشان می‌دهند. این رفتار برخلاف خواب زمستانی همراه با ذخیره غذایی زیادی نیست.

(رفتارهای جانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۱۰)

(نیلوفر شعبانی)

فقط مورد «د» صحیح است. بررسی موارد:

مورد «الف»: جیرجیرک ماده‌ای که اندازه بزرگ‌تر دارد توسط جیرجیرک نر انتخاب می‌شود.

مورد «ب»: این رفتار باعث افزایش تعداد زاده‌ها می‌شود.

مورد «ج»: لقاخ در بدن فرد ماده رخ می‌دهد. ساختار کیسه‌ای در جانور نر و به رنگ سفید دیده می‌شود و شفاف نیست.

مورد «د»: این نوع جیرجیرک جانور نر هزینهٔ بیشتری می‌پردازد و جفت خود را انتخاب می‌کند.

(رفتارهای جانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۱۰)

(نیلوفر شعبانی)

(نیلوفر شعبانی)

جانوری که زمان و انرژی بیشتری به منظور تولید مثل صرف می‌کند، جفت خود را انتخاب می‌کند تا موقیت تولید مثل خود را تضمین کند. جانوران جنس مخالف برای انتخاب شدن رقابت می‌کنند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صفات ثانویه جنسی می‌تواند باعث افزایش موقیت تولید مثلی گاندار شوند. از طرفی این صفات می‌توانند احتمال بقای جانور را کاهش دهند.

گزینه «۲»: قلمروخواهی در فواید افزایش احتمال بقا و تغذیه گیری در خود جانور نیز می‌شود اما در رفتار دگرخواهی زنبور عسل، زنبور کارگر تولید مثلی نمی‌کند و باعث افزایش موقیت تولید مثلی زنبور ملکه می‌شود.

گزینه «۳»: تغذیه طوطی‌ها از خاک رس باعث افزایش احتمال بقا و تغذیه گیری در خود جانور نیز می‌شود اما در رفتار دگرخواهی زنبور عسل، زنبور کارگر تولید مثلی نمی‌کند و باعث افزایش موقیت تولید مثلی زنبور ملکه می‌شود.

گزینه «۴»: تغذیه طوطی‌ها از خاک رس باعث افزایش احتمال بقا و تغذیه گیری در خود جانور نیز می‌شود اما در رفتار دگرخواهی زنبور عسل، زنبور کارگر تولید مثلی نمی‌کند و باعث افزایش موقیت تولید مثلی زنبور ملکه می‌شود.

(فرارهای چانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰ تا ۱۲۴)

(فاطمه سعیدی، پور)

سؤال در مورد زنبورهای است. زنبور یابنده با اجرای حرکات و نیز وزوهای متفاوت، اطلاعاتی را به دیگران منتقل می‌کند. همچنین این چانوران از حس بویایی برای پیدا کردن محل دقیق غذا استفاده می‌کنند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: زنبور ملکه با میوه، گرگات اجرا شده، بدست زمان بیشتری به طول بینجامد، به معنای دورتر بودن منبع غذا از کندو است (رابطه مستقیم).

گزینه «۲»: هر چقدر حرکات اجرا شده، بدست زمان بیشتری به فاصله و هم در تعیین جهت پرواز مؤثر است.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

(نیلوفر شعبانی)

زنبور نزهه اطلاعات و راثتی خود را به زاده خود منتقل می‌کند اما زنبور کارگر هیچ زاده‌های ندارد. زنبور نزهه حاصل تقسیم می‌تواند یک گامت زنبور ملکه است (پکرایی) و زنبور کارگر حاصل لقاح دو گامت. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پرورش و نگهداری زاده‌ها به عهده زنبور کارگر است.

گزینه «۲»: زنبوری که توانایی تولید گامت ندارد زنبور کارگر است که دیپلوفید است.

گزینه «۴»: استفاده از الگوهای صوتی برای انتقال اطلاعات منبع غذا توسط زنبور کارگر انجام می‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

(مهدیه سعادت)

رفتار دگرخواهی دم‌عصایی تأثیر مثبتی در بقا و زاده‌آوری خود چاندار ندارد؛ چون چانور در معرض کاهش احتمال بقا است و احتمال زاده‌آوری دم‌عصایی نگهبان کاهش خواهد یافت.

(فرارهای چانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۲۴)

(مینی قربانی)

موارد «ب» و «د» صحیح هستند. صورت سوال درباره رفتار دگرخواهی است که در زنبورهای کارگر، دم‌عصایی‌ها، خفاش‌های خون آشام و پرندگان یاری گر انجام می‌گیرد. بررسی موارد:

مورد «الف»: اشتراک‌گذاری زن‌ها در زنبورهای کارگر و دم‌عصایی‌ها به صورت غیرمستقیم صورت می‌گیرد.

مورد «ب»: همه رفتارها و اکتشاف‌ها مجموعه‌ای از واکنش‌ها در پاسخ به محرك‌ها انجام می‌گيرد. رفتارهای دگرخواهی چانوران برای گونه‌آن‌ها واحد سود هستند.

مورد «ج»: گروهی از آن‌ها مانند خفاش‌ها نسبت خوشابونی ندارند.

مورد «د»: این گونه رفتارهای چانوران توسط انتخاب طبیعی برگزیده شده‌اند.

(فرارهای چانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۲۰ تا ۱۲۴)

(سعیل رحمانیور)

صورت سوال به لاک‌پشت و کبوتر اشاره می‌کند. هم پرندگان و هم خزندگان دارای اینمنی اختصاصی هستند و به کمک پالاموسیت های خود، پادتن های ۷ شکل تولید می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اندازه نسبی مغز به وزن دن در پرندگان و پستانداران نسبت به سایر مهره‌داران بیشتر است و این گزینه در رابطه با لاک‌پشت صدق نمی‌کند.

گزینه «۲»: در همه چانوران که لفاح داخلی دارند، دستگاه تولید مثلی با اندام‌های تخصص یافته وجود دارد.

(فاطمه سعیدی، پور)

سؤال در مورد خفاش‌های خون آشام است. این چانوران پستاندار هستند. اندازه نسبی مغز نسبت به وزن بدن در پستانداران و پرندگان بیشتر از سایر مهره‌داران است. قورباغه بالغ، تنفس پوستی دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لاک‌پشت و نیز گروهی از پرندگان از میدان مغناطیسی برای جهت یابی استفاده می‌کنند.

گزینه «۲»: در خفاش همانند اردک پرده‌های میان اکشان بال از بین نرفته است.

گزینه «۴»: کیسه‌های هوادر از مشخصات پرندگان است.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۱۸)

«۱۰- گزینه ۳»

در جمعیت‌هایی که انتخاب جفت بر عهده چانور ماده است، رنها با هم رقابت می‌کنند این رنها دارای صفات ثانویه جنسی هستند که می‌تواند در برخی موقعی استعمال شکار چانور را افزایش داده و از بقای آن بکاهد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در جمیعت طاووس‌ها انتخاب جفت بر عهده چانور ماده است در حالی که نظام جفت گیری در این جمعیت، چند همسری است.

گزینه «۲»: در نظام تک همسری هر دو والد هزینه پرورش زاده‌ها را تأمین می‌کنند. کیسه‌های هوادر در پرندگان دیده می‌شود در حالی که این نوع نظام چفت گیری در پستانداران نیز موجود است.

گزینه «۳»: در نظام چند همسری چانور به صورت غیرمستقیم در حفاظت، تأمین غذا و نگهداری زاده‌ها نقش دارد. در جمیعت طاووس‌ها، نرها برای انتخاب شدن رقابت می‌کنند نه انتخاب کردن.

(فرارهای چانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

«۱۱- گزینه ۴»

در جمعیت‌هایی که انتخاب جفت بر عهده چانور ماده است، رنها با هم رقابت می‌کنند این رنها دارای صفات ثانویه جنسی هستند که می‌تواند در برخی موقعی استعمال شکار چانور را افزایش داده و از بقای آن بکاهد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در نظام تک همسری هر دو والد هزینه پرورش زاده‌ها را تأمین می‌کنند. کیسه‌های هوادر در پرندگان دیده می‌شود در حالی که این نوع نظام چفت گیری در پستانداران نیز موجود است.

گزینه «۲»: در نظام چند همسری چانور به صورت غیرمستقیم در حفاظت، تأمین غذا و نگهداری زاده‌ها نقش دارد. در جمیعت طاووس‌ها، نرها برای انتخاب شدن رقابت می‌کنند نه انتخاب کردن.

(فرارهای چانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

«۱۲- گزینه ۴»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱» و «۳»: در این آزمایش پوسته تخم کاکایی و تخم مرغ رنگ شده به کار رفته است و در اجرام آن پوسته تخم مرغ رنگ شده است.

گزینه «۳»: کاکایی‌ها زمان بسیار کوتاهی را برای بیرون بردن پوسته تخم‌ها صرف می‌کنند اما رفتار در بقای زاده‌های آن‌ها نقشی حیاتی دارد. این رفتار کاکایی‌ها سازگار کننده است زیرا احتمال دسترسی شکارچی به زاده‌ها کاهش و احتمال بقای آن‌ها را افزایش می‌دهد و به سود پرنده و زاده‌های آن است.

گزینه «۴»: کلاغ‌ها بیشتر تخم‌های رنگ را که کار پوسته‌های تخم کاکایی قرار داشته‌اند، پیدا کرده و ان‌ها را خورند. رنگ سفید داخل پوسته تخم‌های شکسته، راهنمای کلاغ‌ها بود.

(فرارهای چانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

«۱۳- گزینه ۳»

مواد «الف» و «ب» و «ج» عبارت را به درستی تکمیل می‌کند. بررسی موارد:

مورد «الف»: پیش از ورود به خواب زمستانی، چانور مقدار زیادی مصرف می‌کند و در بدن آن چربی لازم از اتصال گلیسرول و اسیدهای چرب حاصل از گوارش مواد غذایی ایجاد می‌شود.

مورد «ب»: هیپوتابلاموس در تنظیم تعداد ضربان قلب (مؤثر بر فاصله بین دو موج P متولی و دمای بدن) اثرگذار است. در دوران خواب زمستانی به دلیل کاهش فعالیت، دمای بدن بیز کاهش می‌یابد.

مورد «ج»: به دلیل کاهش مصرف اکسیژن و کاهش تعداد تنفس، حرکات دیافراگم (برگترین ماهیجه تنفسی) و مصرف انرژی در تارهای ماهیجه‌ای آن کاهش می‌یابد.

مورد «د»: به دلیل مصرف مقادیر زیادی غذا در پیش از ورود به خواب زمستانی، حرکات کرمی مری برای انجام عمل بلع افزایش می‌یابد.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

(زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۱۸)

«۱۴- گزینه ۴»

همان دم عصایی است که رفتار دگرخواهی انجام می‌دهد. در رفتار دگرخواهی معمولاً چانوران دیگر سود می‌برند اما گاهاً چانور

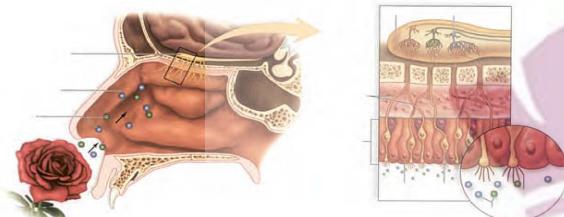
اجراکننده رفتار نیز نفع می‌برد. همه رفتارهای چانوری با انتخاب طبیعی سازگار هستند، خفاش‌هایی که دگرخواهی انجام می‌دهند، لزوماً خوشابون نیستند.

(فرارهای چانوران) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۱۸)

ج) استخوان های ستون مهره ها در بخش های پایینی می توانند در محافظت از رشته های عصبی خارج شده از نخاع نقش داشته باشند. استخوان سقف حفره بینی نیز در حفاظت از رشته های مربوط به عصب بوبیای نقش دارد.(درست)

د) با توجه به شکل زیر استخوانی از جمجمه که در حفاظت از غده هیپوفیز نقش دارد همانند استخوانی که در حفاظت از لوب پیشانی نقش دارد، دارای یک حفره هوادار است.(درست)

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۴۶، ۵۶ و ۵۷)

(مکان فکری)

ضلله دو سران تنها در نمای پشتی بدن قابل مشاهده است و طبق شکل های کتاب درسی، قطر تارهای عضلانی می تواند متفاوت باشد؛ در نتیجه میزان رشته های اکتین و میوزین در این تار ها با هم تفاوت دارد. بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱۰»: عضله سینه ای مطابق شکل کتاب درسی به استخوان ترقوه متصل است.

گزینه «۱۱»: دقت کنید عضله ذوزنقه ای از هر دو نمای شکمی و پشتی قابل مشاهده است.

گزینه «۱۲»: مطابق شکل کتاب درسی، نواری از جنس بافت پیوندی در ناحیه خارجی ران مشاهده می شود که به استخوان نیم لگن در بالا و درشت نی در پایین متصل است. عضله سرینی به این نوار پیوندی اتصال دارد.

(سکله هرکتی) (زیست‌شناسی، صفحه ۴۳) (زیست‌شناسی، صفحه ۳۷، ۴۵، ۴۶ و ۴۷)

(ممدمهودی روزیوان)

طبق متن کتاب درسی، غضروف مفصلی می تواند تحت اثر بعضی از بیماری ها تخریب شود. طبق شکل کتاب درسی غضروف مفصلی در تماس با غضروف صفحه رشد قرار ندارد. بررسی گزینه ها:

گزینه «۱۳»: مطابق شکل کتاب درسی، در سن رشد ضخامت صفحه رشد ثابت است.

هم چنین در بخش پایینی این صفحه، یک لبه دندانه دار مشاهده می شود.

گزینه «۱۴»: مطابق شکل کتاب درسی، ضخامت لایه غضروفی صفحه رشد نسبت به غضروف مفصلی پیشتر است.

گزینه «۱۵»: صفحه رشد تحت اثر هورمون رشد هردو نوع بافت استخوانی اسفننجی و فشرده را ایجاد می کند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۳۹، ۴۳، ۴۶ و ۵۷)

(ممدمهودی روزیوان)

ایده این سوال از نکنکور دی ۱۴۰۱ گرفته شده است که لازم است شکل های اندام

های مختلف را در کنارهم قرار داده و موقعیت آن ها را در کنارهم بررسی کید.

غده هیپوفیز محل تولید هورمون محرك تیروئید است. با توجه به شکل های تشریح مغز، مغز انسان و شکل غده هیپوفیز مشخص است که غده هیپوفیز در مجاورت کیاسهای بینایی قرار دارد. اما طبق سوال نکنکور دی ۱۴۰۱، اسپک غزی که پایین ترین بخش لیمیک است؛ در مجاورت هیپوталاموس و در نتیجه هیپوفیز نیست. بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱۶»: غده لوزالمده، هورمون انسولین تولید می کند. این غده در مجاورت محل ادگام سه سیاهرگ سازنده سیاهرگ باقی قرار گرفته است.

گزینه «۱۷»: غده تیموس در جلوی محل دو شاخه شدن نای قرار دارد مطابق شکل استگاه لنفی، این غده در جلوی دهلیزیچ ممانند محل خروج اثروت از قلب دارد.

گزینه «۱۸»: تخدمان، محل بلوغ دهلیزیک ها است که درون حفره لکنی قرار دارد. طبق شکل کتاب درسی، اثروت در حفره لکنی به دو شاخه تقسیم می شود که هر کدام در مجاورت تخدمان یک سمت قرار دارد. هم چنین تخدمان سمت چپ در مجاورت محل انصال کولون پایین رو به راست روده قرار دارد.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۴۵ و ۴۶) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۴۵ و ۴۶)

گزینه «۱۹»: در مرحله ۲ گلیکولیز که در همه جانداران رخ می دهد، قند فسفاته از فروکتوز فسفاته تولید می شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۷۳، ۷۴، ۷۵ و ۷۶) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۱۱۹، ۱۲۰ و ۱۲۱)

زیست‌شناسی تصویری

۲۱- گزینه «۱۱»

بررسی گزینه ها:

گزینه «۱۱»: این عبارت با توجه به شکل ۱۱ فصل ۳ کتاب دهم صحیح است. یاخته های نوع اول در مجاور منافذ بین حبابکی قرار دارند.

گزینه «۱۲»: یاخته های سنگ فرشی مجاور هم، ساختار مشابه با یکدیگر دارند.

گزینه «۱۳»: با توجه به شکل ۱۱ فصل ۳ کتاب دهم، هر دو نوع یاخته دیواره حبابکی، در مجاورت مویرگ های خونی دیده می شوند.

گزینه «۱۴»: یاخته های نوع اول به طول مستقیم در تبادل گازهای تنفسی نقش دارند و یاخته های نوع دوم، با ترشح سورفاکتان و تسهیل باز شدن حبابکها در تبادل گازهای تنفسی نقش دارند. (پایلات کازی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۲۲- گزینه «۴»

با توجه به شکل مقابل مقصود سوال

رنگزه کلوفیل a است. این رنگزه در آتنن و رنگزه موجود در مرکز واکنش متفاوت است و در همه فتوسیستم ها وجود دارد.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱۵»: با توجه به شکل این رنگزه زوایدراز سایرین به حد اکثر جذب خود می رسد.

گزینه «۱۶»: در این بازه طول موج، میزان جذب رنگزه کلوفیل a از b بیشتر است.

گزینه «۱۷»: کلوفیل رنگزه اصلی فتوسنتز در غشاء تیالکوئید (سامانه غشایی)

(از انرژی به ماده) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۸۰، ۸۱ و ۸۲)

است.

۲۳- گزینه «۲»

(معید، محمدی)

دانایسپاراز یک آنزیم بروتینی در هسته سلول بوکاریوت یا سیتوپلاسمی باکتری است. در هر دو صورت توسط ریبوزوم سیتوپلاسمی و یا اثر rRNA ساختار پیوندهای پیتیدی خود را تشکیل داده است. پیوندهای کوالانسی ساختارهای بعدی بدون دخالت ریبوزوم برقرار شده است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱۸»: پیوندهای هیدروروزی میان اکسپرین و هیدروژن در ساختار دوم میان آمینو اسیدهای غیرمحابا برقرار می شوند.

گزینه «۱۹»: زنجیره بتا هم روبه روی هم قرار دارد.

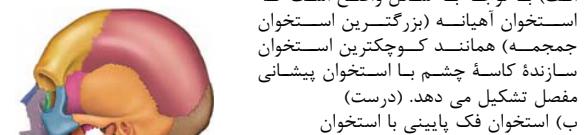
گزینه «۲۰»: براساس شکل ۱۴ فصل ۲ زیست ۳، زنجیره پیتیدی در حال ساخت می تواند در بخش های خارج شده از ریبوزوم وارد ساختار دوم شده و خمیدگی ایجاد کند. (ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۸، ۱۵، ۲۷، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۴۷ و ۴۸)

۲۴- گزینه «۳»

(محمدی، محمدی روزیوان)

(الف) با توجه به شکل واضح است که استخوان آهیانه (بزرگترین استخوان جمجمه) همانند کوچکترین استخوان سازنده کاسه چشم با استخوان پیشانی مفصل تشکیل می دهد. (درست)

(ب) استخوان فک پایینی با استخوان گیجگاهی مفصل متجرک تشکیل می دهد ولی در حفاظت از مغز نقشی ندارد. (نادرست)

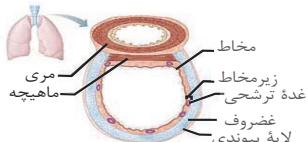

گزینه «۳»: تخریب یاخته‌های خونی آسیب دیده و مرده در طحال و کبد انجام می‌شود.
 (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۹، ۱۷ و ۷۲)
 (ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۲، ۴۳، ۵۹، ۶۱ و ۶۳)

۳۲- گزینه «۱» (علی‌کوکی)

از درون به بیرون لایه‌های لوله‌گوارش شامل: «مخاطی، زیرمخاطی و ماهیچه‌ای و بیرونی».

از درون به بیرون لایه‌های نای شامل: «مخاطی، زیرمخاطی، غضروفی ماهیچه‌ای و بیرونی». مطابق تصویر، لایه مخاطی لوله‌گوارش ضخامت بیشتری نسبت به لایه مخاطی نای دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۲»: دقت کنید عضله موجود در نای عضله صاف است. هم چنین تنها در بخش ابتدایی مری عضله اسکلتی دیده می‌شود و در ادامه عضله صاف دیده می‌شود.

گزینه «۳»: مطابق شکل ضخامت لایه بیرونی لوله‌گوارش در بخش‌های مختلف می‌تواند یکسان باشد.

گزینه «۴»: یاخته‌های مخاط نای مژک دار هستند؛ اما یاخته‌های مخاط لوله‌گوارش مژک ندارد. مژک‌ها دارای حرکت ضربانی هستند.
 (ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۱۸، ۱۹ و ۳۶)

۳۳- گزینه «۱» (ممدرعلى عیدری)

با توجه به مطالعات کتاب درسی، در فصل ۲ زیست‌شناسی ۱، در بزرگترین عده بدن یعنی کبد، ترکیبات صفراء ساخته شده و این ترکیبات در هضم لبیدهای نوش مؤثری دارند مطابق مطالعات کتاب درسی، در ترکیبات صفراء نوع لبید وجود دارد: فسفولبید و کلسترول.

یاخته‌های جانوری در غشاء خود همه انواع این لبیدهای یعنی دو نوع لبید را داشته؛ اما یاخته‌های گیاهی تهابه بعضی از این لبیدهای یعنی فسفولبید را در غشاء یاخته‌ای خود دارند و فاقد کلسترول هستند.

در یاخته‌های جانوری مطابق شکل ۷ و ۸ در فصل ۶ زیست‌شناسی یازدهم، هنگام ایجاد حلقة انقباضی در زیر غشاء یاخته‌ای در مرحله تلوفار توسط پروتئین‌های اکتین و میوزین، هنوز پوشش هسته به طور کامل تشکیل نشده و پس از ایجاد حلقة انقباضی پوشش هسته نیز به طور کامل تشکیل می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۳»: در یاخته‌های گیاهی همان‌جا با قرارگیری بزرگترین ریزکیسه در میانه یاخته، رشته‌های دوک متصل به هسته قابل مشاهده هستند. اما دقت داشته باشید که ریزکیسه‌های حاصل از جسم گلری در هنگام تقسیم سیستولپلاسم یاخته‌ای گیاهی، بروانی نمی‌شوند.

گزینه «۴»: تقسیم سیستولپلاسم در یاخته‌ای جانوری، با ایجاد فروفتگی توسط پروتئین‌های انقباضی در زیر غشا و تنگ‌تر شدن آن به تدریج رخ می‌دهد.

تشکیل صفحه یاخته‌ای مربوط به تقسیم سیستولپلاسم در یاخته‌ای گیاهی است.

گزینه «۴»: در هنگام تقسیم سیستولپلاسم در یاخته‌ای گیاهی، به دنبال اقسام غشاء ریزکیسه‌های قرار گرفته در میانه یاخته، نازکترین بخش دیواره یاخته‌ای یعنی تیغه میانی تشکیل می‌شود؛ اما دقت داشته باشید که پایه ریزی کالال‌های سیستولپلاسم هم‌زمان با تقسیم سیستولپلاسم شکل می‌گیرد.

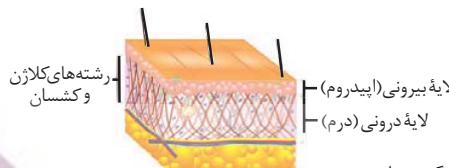
(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۴۷ تا ۴۹، ۵۰ و ۵۱)
 (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۱۰، ۱۲، ۲۳ و ۲۴)

۳۴- گزینه «۱» (پژمان یعقوبی)

فقط مورد «الف» نادرست است. بررسی موارد:

مورود «الف»: از نمای بالا، لوب پیشانی و اهیانه و پس سری دیده می‌شوند، اما دقت کنید که تنها لوب‌های گیجگاهی و پس سری، در تماس با مخچه هستند.
 مورود «ب»: لوب‌هایی از مخ که بیشترین مرز مشترک را با مخچه دارد، لوب‌های گیجگاهی اند که در مجاورت با تالاموس در بخش داخلی هستند.

(اشلان زرندی)
 منظور صورت سوال پوست می‌باشد که مطابق شکل زیر، رشته‌های کلازن و کشسان در بافت پیوندی رشته‌ای سازنده درم به صورت متقاطع قرار گرفته اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در لایه اپiderم، یاخته دارینه ای دیده می‌شود که زوائد سیتوپلاسمی دارد و برای حرکت خود از حرکات آمیبی شکل استفاده می‌کند.

گزینه «۳»: در لایه درم غده‌های برون ریز لوله ای تکل که دارای پیچ و تاب هستند؛ مشاهده می‌شود. هم چنین در این لایه پوست رشته‌های عصبی حرکتی خودمنخار که در ترشح خرد پوست نشست دارند، مشاهده می‌شوند.

گزینه «۴»: در نواحی عمقي لایه اپiderم، یاخته‌های رنگدانه دار پوست (ملانین) دار مشاهده می‌شود که در اثر جهش ممکن است سرتیفیکات شوند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۲، صفحه‌های ۵۱، ۵۲، ۵۳ و ۵۷)

۲۹- گزینه «۳» (علیرضا عابدی)

مرحله ۱ نشان‌دهنده متافاز و مرحله ۲ نشان‌دهنده آنافاز میتوز هستند. بررسی موارد:

مورد «الف»: درست: قبل از متافاز و در مرحله پروميتافاز و همچنین بعد از آنافاز در مرحله تلوفار پوشش هسته که ساختاری دوغشایی است چار تغییر می‌شود.

مورد «ب»: نادرست: دقت کنید در یاخته‌ای جانوری (یاخته بوششی مری) شیار تقسیم در مرحله تلوفار ایجاد می‌شود. شیار تقسیم منظور همان فرفتنگی ناشی از انقباض حلقة انقباضی است. این اصطلاح در کنکور دی ۱۴۰۱ مطرح شده است.

مورد «ج»: درست: قبل از متافاز و بعد از آنافاز طبق شکل ۷ فامنت‌ها در بخش استوایی سلول قرار نگرفته‌اند.

مورد «د»: درست: در انتهای مرحله متافاز کروموزوم‌ها در میانه سلول قرار دارند که حداقل فاصله بین سانتریول و فامتن محسوب می‌شود اما در انتهای مرحله آنافاز کروموزوم‌ها در نزدیکی سانتریول قرار می‌گردند.

(تقسیم یاقوه) (زیست‌شناسی ۱، صفحه ۱۲)
 (زیست‌شناسی ۲، صفحه ۱۳)

۳۰- گزینه «۳» (محمدعلی عیدری)

منظور لایه ماهیچه ای روده باریک است که از دو لایه طولی و حلقوی و بافت پیوندی تشکیل شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این لایه به درون ساختار پرز وارد نمی‌شود.

گزینه «۲»: این لایه در انجام حرکات دیواره لوله‌گوارش نشست دارد.

گزینه «۴»: در لایه خارجی مطابق شکل کتاب درسی رگ‌های لنفی (رگ‌های سبزرنگ) دیده می‌شود.

(کوارش و پذیر موارد) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۳۱- گزینه «۴» (امیرحسین پوروزی فر)

این سوال شبیه ساز سوال ۳۵ کنکور دی ۱۴۰۱ است. همه اندام‌هایی که در نیمة چپ بدن قرار دارند و خون سیاهرگی آن‌ها به سیاهرگ باب تحالیه می‌شود، توسط پرده صفاق احاطه شده اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مثلاً بخشی از لوزالمعده در نیمة چپ بدن مشاهده می‌شود. این اندام در نزدیکی مجرای لنفی چپ بدن مشاهده می‌شود.

گزینه «۲»: حرکات کرمی دیواره لوله‌گوارش می‌تواند مستقل از دستگاه عصبی مرکزی به کمک شبکه عصبی روده ای انجام شود. بخش‌هایی از روده باریک و بزرگ در نیمة چپ بدن است.

(رضا نوری)

«گزینه ۲»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱» و «۴»: درباره کلیه راست بیان شده است. کلیه راست نسبت به چپ از سرخرگ آئورت دورتر است. سرخرگ کلیه نسبت به سیاهرگ مرتبط با آن بالاتر است.

گزینه «۲» و «۳»: درباره کلیه چپ بیان شده است. سرخرگ کلیه چپ نسبت به سیاهرگ مرتبط با آن کوتاه‌تر است. با توجه به شکل ۱۰ فصل ۵، سرخرگ نسبت به سیاهرگ عقب‌تر است.

(نتیجه اسموزی و دفع مواد؛ اثر) (زیست‌شناسی ا، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

مورد «ج»: لوب آهیانه و گیجگاهی، با سه نوع لوب دیگر مرز مشترک دارند. در این بین هر دو با لوب پیشانی در تماس هستند.

مورد «د»: لوب پس‌سری در سطح عقب‌تری نسبت به بقیه لوب‌ها قرار دارد. لوب پس‌سری می‌تواند با لوب گیجگاهی و لوب آهیانه مرز مشترک داشته باشد.

(نتیجه اعمی) (زیست‌شناسی ا، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

«گزینه ۳»

(ممدم‌های روزیوان)

براساس دو شکل زیر می‌توان متوجه شد که بالاترین بخش دستگاه لیمبیک (بخش A) در سطح بالاتری نسبت به رابط پیش‌نه ای قرار گرفته است. هم چنین مطابق با شکل زیر می‌توان گفت این بخش در درون لوب‌های پیشانی، آهیانه و پس‌سری قرار دارد.

(ممدم مودی روزیوان)

«گزینه ۴»

این سوال شبیه ساز سوال ۲۶ کنکور دی ۱۴۰۱ است. منظور از ساختارهای کیسه مانند در یاخته‌های بدن انسان، شبکه آندوپلاسمی زیر، ریزکیسه‌ها، کافنده تن و دستگاه گلزاری است. درون همه این ساختارها مثلاً در غشای آن‌ها، پروتئین‌ها دیده می‌شوند که شکل سه بعدی اختصاصی دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برای کافنده تن صادق نیست.

گزینه «۳»: دستگاه گلزاری و ریزکیسه‌ها و کافنده تن در تماس مستقیم با

غشای هسته قرار ندارند.

(ترکیب) (زیست‌شناسی ا، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

(زیست‌شناسی ا، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۷)

(پرمان یعقوبی)

«گزینه ۱»

طبق شکل کتاب در بافت پیوندی سست، ضخامت رشته‌های کلاژن بیشتر از سایر رشته‌ها است و در جهات مختلف دیده می‌شود. بافت پیوندی رشته‌ای حکم بوده زیرا کلاژن آن زیاد است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: یاخته‌های با هسته‌های کشیده و وزیری بافت پیوندی متراکم است.

گزینه «۳»: رشته‌های موجود در بافت پیوندی سست موایز نیستند بلکه متقاطع هستند. بافت پرپری بزرگترین ذخیره ارزی در بدن است. در بخش‌های از بدن مانند کف دست و پاه، نقش ضربه‌گیری دارد.

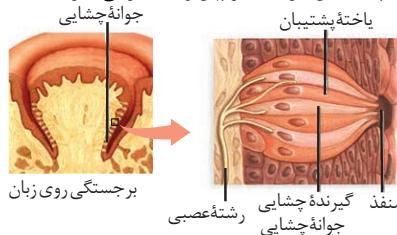
گزینه «۴»: تراکم رشته‌های کلاژن بافت پیوندی از رشته‌های کشسان آن کمتر نیست.

(زیاره زنده) (زیست‌شناسی ا، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

(مهری اسماعیلی)

«گزینه ۱۱»

در نزدیکی یک گیرنده چشای انسان، یاخته‌های پشتیبان، گیرنده‌های چشمی دیگر، یاخته‌های قاعده‌ای، یاخته‌های پوششی سنگفرشی زبان، چندلایه است و طبق شکل یاخته‌های زیرین قرار دارند. بافت سنگفرشی زبان، چندلایه است و طبق شکل یاخته‌های زیرین که با غشای پایه تعاض دارد، ظاهر پهن و سنگفرشی ندارند.

(مهری اسماعیلی)

بخش‌های اصلی مغز انسان شامل مخ، مخچه و ساقه مغز است. پایین‌ترین لوب مخ طبق شکل کتاب درسی، لوب گیجگاهی است. همانطور که می‌بینید لوب گیجگاهی توسط شیاری از لوب پیشانی تالموس‌ها مغزی قرار دارد. این بخش از دستگاه لیمبیک نسبت به سایر قسمت‌های آن بیشتر است.

گزینه «۳»: طلن سوم در مجاورت تالموس‌ها قرار دارد. این بخش از دستگاه لیمبیک در سطح بالاتری نسبت به بطن سوم مغزی قرار دارد.

گزینه «۴»: در محل شیار بین دو نیمکره مخ، پرده داخلی منتهی که در تمام شیارهای سطح نیمکره مخ نفوذ می‌کند، در تماس با این بخش است.

(نتیجه اعمی) (زیست‌شناسی ا، صفحه‌های ۹ تا ۱۲ و ۱۵)

«گزینه ۴»

(مهدی اسلامی)

بخش‌های اصلی مغز انسان شامل مخ، مخچه و ساقه مغز است. پایین‌ترین لوب گیجگاهی توسط شیاری از لوب پیشانی تالموس و اپی فیز جز بخش‌های اصلی مغز نیستند.

گزینه «۱»: دقت کنید که هیپوپالاموس و اپی فیز جز بخش‌های اصلی مغز پیشانی ماده خاکستری پیشتری دارد.

گزینه «۳»: بالاترین بخش ساقه مغز، مغز میانی است که پایین‌تر از بطن سوم پیشانی ماده خاکستری قرار دارد.

(ترکیب) (زیست‌شناسی ا، صفحه‌های ۹ تا ۱۲ و ۱۵)

«گزینه ۳»

(ملان فکری)

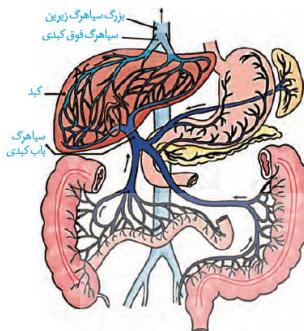
بخش‌های ۱ تا ۴ به ترتیب، صلبیه، مشیمیه، شبکیه و عنیبه می‌باشند. در شبکیه گیرنده‌های استوانه ای فراوانی بیشتری دارند. این گیرنده‌ها برخلاف گیرنده‌های مخروطی، ساختارهای دارای ماده های حساس به نور با اندازه برابر دارند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دقت کنید صلبیه، ضخامت متفاوتی در بخش‌های سازنده خود دارد.

گزینه «۲»: دقت کنید مشیمیه سرتاسر بخش عقبی کره چشم (مانند نقطه کور) را نمی‌پوشاند.

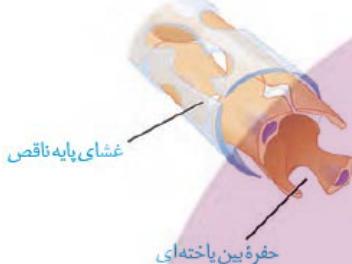
گزینه «۴»: این ویژگی مربوط به جسم مژگانی است نه عنیبه! مطابق شکل کتاب درسی بخش نشان داده شده، عنیبه است.

(مواس) (زیست‌شناسی ا، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۵ و ۲۷)

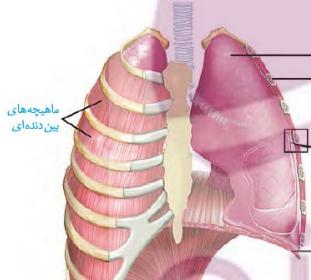

بررسی سایر گزینه‌ها:

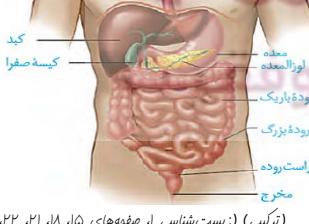
گزینهٔ ۱) مطابق شکل زیر واضح است که در برخی بخش‌ها، غشاء یاخته‌های پوششی مویرگ با غشاء پایه در تماس نیست.

گزینهٔ ۳) دندۀ‌های حفاظت کننده از کبد، بواسطهٔ غضروف دندۀ هفتم به جناغ متصل هستند.

گزینهٔ ۴) توجه داشته باشید که لوب کوچکتر کبد در جلوی معده قرار دارد.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۱۵، ۲۷، ۳۲، ۴۰، ۴۳، ۵۷ و ۶۳)

(مهندس اسلامیان)

۴۶ - گزینهٔ ۳

با توجه به اینکه قطر سرخرگ آوران از واپران بیشتر است، می‌توان متوجه شد که رگ شماره ۲ سرخرگ آوران و رگ شماره ۱ سرخرگ واپران است. سرخرگ آوران خون را وارد شبکه مویرگی گلومرول و سرخرگ واپران خون را وارد شبکه دورولهای می‌کند. در گلومرول، غشاء پایه دیواره مویرگ با غشاء پایه یاخته‌های پودوستیت (غیرسنگ‌فرشی) مشترک است. اما در شبکه

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۲»: براساس شکل این عبارت کاملاً صحیح است. گزینهٔ ۳»: گیرنده‌های چشمایی پس از تحریک، پیام را به رشته‌های عصبی (ندرتیت نوروں حسی) منتقل می‌کنند. انتقال پیام عصبی با ترشح مولکول‌های ناقل به روش اگروسویتوز صورت می‌گیرد.

گزینهٔ ۴»: همه یاخته‌های زنده این ویژگی را دارند (هموتوستازی). (ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۷ و ۱۵) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۱ و ۸) (۳۲)

(علیرضا رضایی)

۴۲ - گزینهٔ ۳

- ۱ - اسپرماتوسبت اولیه
- ۲ - اسپرماتوسبت ثانویه
- ۳ - هسته یاخته سرتولی
- ۴ - یاخته زامه زا
- ۵ - یاخته اسپرماتید

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱) و ۴): هسته یاخته سرتولی قادر توانایی بیگانه‌خواری و ترشح مواد است.

گزینهٔ ۲»: دقت داشته باشید که ژنوم هسته‌ای در مردان شامل کروموزوم است و تعداد ترازی که طی میوز ۱ در اسپرماتوسبت‌های اولیه تشکیل می‌شود، ۲۳ عدد است.

گزینهٔ ۳»: با توجه به اینکه یاخته‌های اسپرماتوسبت ثانویه هاپلوبتیت هستند ولی دارای کروموزوم‌های مضاعف هستند، پس دارای ۴۶ کروموماتید (برابر با تعداد کروماتیدهای یاخته دیپلوبتید سرتولی) هستند و برخلاف یاخته‌های اسپرماتوسبت‌های اولیه کروماتیدهای خواهاری کروموزوم‌ها را در محلۀ آنافاز میوز ۲ با تجزیۀ پروٹئین اتصالی ناحیۀ سانتوروم از هم جدا می‌کند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۱۰، ۱۱، ۹۳، ۹۲، ۸۵ و ۹۹) (زیست‌شناسی، صفحه ۱۵)

(رضا نوری)

۴۳ - گزینهٔ ۲

منظور سؤال دستگاه لنفی است. اندام طحال در نزدیکی معده است و سرخرگ مرتبط با آن نسبت به سیاه‌رگ بالاتر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱): با توجه به شکل، تیموس پایین‌تر از محل اتصال سیاه‌رگ‌ها است.

گزینهٔ ۳»: مجرای لنفی چپ بزرگ‌تر است اما مجرای راست واجد گره‌های در طول خود است.

گزینهٔ ۴»: تراکم گره‌ها در زانو نیز همانند کشاله ران زیاد است. (کردش موارد در بدن) (زیست‌شناسی، صفحه‌های ۳۶ و ۵۹)

(پژمان یعقوبی)

۴۴ - گزینهٔ ۳

همه موارد به جز مورد «الف» درست بیان شده‌اند.

بررسی موارد:

مورد «الف»: از بین گویچه‌های سفید بازویل و انژوپنوفیل دارای سیتوپلاسمی با دانه‌های درشت مستند و در این بین فقط انژوپنوفیل دارای هسته دوقسمتی دبلی شکل است.

مورد «ب»: مونوسیت دارای هسته‌ای تکی و لوپیایی شکل است. مونوسیت و لنفوسیت سیتوپلاسمی بدون دانه دارند.

مورد «ج»: نوتوفیل هسته چندقسمتی و سیتوپلاسمی با دانه‌های روشن و ریز دارد.

مورد «د»: بازویل سیتوپلاسمی با دانه‌های تیره دارد، یاخته‌های بازویل هسته دوقسمتی روی هم افتاده دارند.

(کردش موارد در بدن) (زیست‌شناسی، صفحه ۶۳)

(اشکان زرندی)

۴۵ - گزینهٔ ۲

منظور صورت سوال کبد است که اریتروپویتین می‌سازد و بخش عمده آن در نیمه راست بدن قرار دارد.

این اندام مطابق شکل در جلوی بزرگ سیاه‌رگ زیرین قرار دارد و لنف آن می‌تواند به مجرای لنفی چپ تخلیه شود.

در ساخت انسولین به روش مهندسی زنگنه، دو توالی دنا به صورت جداگانه برای رمز کردن زنجیره‌های A و B انسولین تولید و هر کدام توسط یک دیسک جداگانه به نوعی باکتری منتقل می‌شود، در هر باکتری فقط یک زنجیره پلی‌پپتیدی ایجاد می‌شود.

(ترکیب) (زیست‌شناسی, صفحه‌های ۳۷, ۳۳, ۲۷, ۲۳, ۱۶ و ۱۰۳)

(ممدمهدی روزیانی)

- ۴۹- گزینه «۴»**
- موارد مشخص شده عبارت اند از:
- ۱- بخشی از تروفوبلاست بلاستوسیست
  - ۲- بخشی از توذه درونی جنین
  - ۳- بخش سازنده آمنیون (جزئی از توذه درونی)
  - ۴- بخش سازنده کوریون (جزئی از تروفوبلاست)

بررسی موارد:
مورد «الف»: این بخش جزئی از تروفوبلاست می‌باشد که در ادامه بخش زردرنگی را ایجاد می‌کند که در تماس با یک لایه زاینده جنبی قرار دارد.

مورد «ب»: این بخش در ادامه به لایه‌های زاینده جنبی تبدیل می‌شود. در طی این اتفاق، تمایزی در یاخته ها رخ می‌دهد که به لایه زاینده جنبی تبدیل شوند. این تمایز با تغییر در تنظیم بین ژن یاخته ها همراه است.

مورد «ج»: مطابق شکل بخش (۳) در نهایت بخش آبی رنگ (آمنیون) را ایجاد می‌کند که پاره شدن شناخته زنده بودن زایمان است.

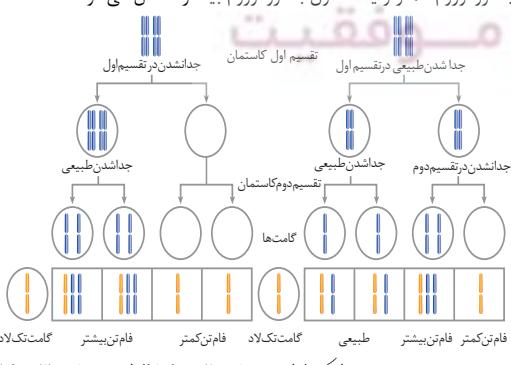
مورد «د»: بخش (۴) در ادامه کوریون را می‌سازد که دارای زواده اندکشته است که در نهایت بخشی از جفت را تشکیل خواهد داد. در این زواده اندکشته رگ های خونی می‌توانند مشاهده شوند.

(تولید مثل) (زیست‌شناسی, صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

(مید پفری)

۵۰- گزینه «۴»

ظاهر سوال شما را نترساند. مسأله زنگنه هم نیست. دو بار مستقیماً از این تصویر سوال آمده به آن خوب توجه کنید، اگر خطای میوزی «۱» رخ دهد و گامت دیگر سالم باشد دو سلول با کروموزوم کمتر و دو سلول بیشتر حاصل می‌شود، اگر خطای میوزی «۲» رخ دهد و گامت دیگر سالم باشد دو سلول با کروموزوم طبیعی، یک سلول با کروموزوم کمتر و یک سلول با کروموزوم بیشتر حاصل می‌شود.

(ترکیب) (زیست‌شناسی, صفحه ۹۵) (زیست‌شناسی, صفحه ۶۱)

دوروله‌ای که اطراف سایر قسمت‌های نفرون تشکیل می‌شود، غشای پایه مشترک بین دیواره مویرگ و نفرون وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه «۱»: شبکه دوروله‌ای در مراحل بازجذب و ترشح نقش دارد که بیشتر به صورت فعال انجام می‌شوند.
گزینه «۲»: تنظیم pH با کنترل عبور بون‌ها مانند هیدروژن و بیکربنات در شبکه دوروله‌ای انجام می‌شود.
گزینه «۴»: همه رگ‌های خونی کربن‌دی‌اکسید و اکسیژن دارند. رگ خروجی از شبکه دوروله‌ای در مجاورت هنله قرار می‌گیرد.
(نتیجه اسمزی و دفع مواد رازد) (زیست‌شناسی, صفحه‌های ۷۲ تا ۷۴)

۴۷- گزینه «۳»

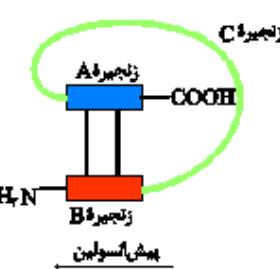
در مراحل آغاز، طویل شدن و بیان با توجه به نوکلوتیدهای رشته دنا، نوکلوتیدهای مکمل در زنجیره رنا قرار می‌گیرد پس آنزیم رناپسیاراز می‌تواند با سه رشته پلی نوکلوتیدی در تماس بشود. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه «۱»: نادرست: مطابق شکل ۳ کتاب زیست‌شناسی ۲۵ در رشته‌های مورد روئویسی متفاوت است.
گزینه «۲»: نادرست: در ساخته شدن هم‌زمان چندین رنا از روی یک ژن، جهت روئویسی از رنالای کوتاه‌تر به سمت رنالای بلندتر است مطابق شکل ۶ صفحه ۲۶.
گزینه «۴»: نادرست: در سلول‌های پروکاریوت در صورتی که چند ژن مجاور یک راهانداز مشترک داشته باشند جهت روئویسی و رشته مورد روئویسی در همه آن‌ها یکسان است. مطابق شکل ۱۶ صفحه ۳۴ کتاب
(برای اطلاعات در رابطه) (زیست‌شناسی, صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۴۸- گزینه «۳»

نکته: شکل مربوط به بخشی از مراحل تولید زنجیره A انسولین در مهندسی زنگنه است.
بخش‌های مشخص شده در شکل، به ترتیب عبارت اند از:
۱- راهانداز
۲- توالی ژن مربوط به باکتری
۳- ژن مربوط به زیروحد انسولین
۴- ژن مقاومت به آنتی‌بیوتیک (بادزیست)
دقت کید بخش (۲) مربوط به توالی بین راهانداز و ژن بخش A است و از آن‌جا که بعد از راهانداز قرار دارد پس رناپسیاراز از روی آن عبور می‌کند.
بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: راهانداز بخشی از ژن نیست و روئویسی نمی‌شود.
گزینه «۲»: برای تولید انسولین در آزمایشگاه، دو توالی دنا به صورت جداگانه برای رمز کردن زنجیره‌های A و B انسولین تولید و توسط پلازمید به نوعی باکتری منتقل می‌شوند. سپس، زنجیره‌های پلی‌پپتیدی ساخته شده جمع‌آوری و در آزمایشگاه (نه درون باکتری) به وسیله پیوندهایی به یکدیگر متصل می‌شوند. همانطور که در شکل کتاب درسی مشخص است، بین زنجیره A و B انسولین، دو پیوند شیمیایی وجود دارد.

گزینه «۴»: همانطور که در شکل کتاب درسی مشخص است، در مولکول پیش‌انسولین، زنجیره A از طریق انتهای آمین و زنجیره B از طریق انتهای کربوکسیل خود با زنجیره C انسولین پیوند تشکیل می‌دهد.
دام تستی: جدا شدن زنجیره C و اتصال زنجیره‌های A و B در آزمایشگاه انجام می‌شود.

$$\frac{r_2 - r_5}{r_5} \times 100 = \frac{ra_0 - 2\Delta a_0}{2\Delta a_0} \times 100 = -84\%$$

باید شعاع مدار الکترون ۸۴ درصد کاهش یابد.

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

(غایر مرتبط)

۵۴- گزینه «۱»

پرتوهای گاما بیشترین نفوذ را دارند و می‌توانند از ورقماهی سربی به ضخامت قابل ملاحظه‌ای یعنی حدوداً 100 mm عبور کنند.

و همچنین یکی از کاربردهای گستردهٔ پرتو α در آشکارسازهای دود است.

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

(همطفی واقعی)

۵۵- گزینه «۳»

در واپاشی α ، عدد اتمی و عدد نوترونی هر کدام ۲ واحد کاهش می‌یابد، و در واپاشی β ، عدد اتمی یک واحد افزایش و عدد نوترونی یک واحد کاهش می‌یابد.

$Z = 2(2) + 1 = 5 = N \Rightarrow N = 55$ (I)

$Z = 2(2) + 1 = 5 = N \Rightarrow N = 53$ (II)

$I, II \Rightarrow N + Z = 55 + 53 = 108$

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

(زهره آقامحمدی)

۵۶- گزینه «۴»

چون در لحظه t ، ۷۵ درصد از هسته‌های اولیه واپاشیده شده‌اند، پس 25 درصد

یعنی $\frac{1}{4}$ هسته‌های اولیه باقی‌مانده‌اند. در نتیجه داریم:

$$N = \frac{N_0}{2^n} \Rightarrow \frac{N}{N_0} = \frac{1}{2^n} \Rightarrow \frac{1}{4} = \frac{1}{2^n} \Rightarrow n = 2$$

با استفاده از رابطه $n = \frac{t}{T_1}$ می‌توان نوشت:

$$\frac{t=8}{T_1=\frac{1}{2}} \Rightarrow \frac{\lambda}{\frac{1}{2}} \Rightarrow T_1 = \frac{\lambda}{2}$$

اکنون مدت زمانی را محاسبه می‌کنیم که در آن تعداد هسته‌های باقی‌مانده $\frac{1}{8}$ برابر

$$N' = \frac{1}{2^{n'}} \Rightarrow \frac{1}{8} = \frac{1}{2^{n'}} \Rightarrow n' = 3$$

هسته‌های اولیه می‌شود.

$$n' = \frac{t'}{T_1} \Rightarrow \frac{t'}{\frac{1}{2}} \Rightarrow t' = 12 \Rightarrow t' - t = 12 - 8 = 4$$

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

(امیرحسین برادران)

۵۷- گزینه «۴»

مجموع تعداد واپاشی شده و هسته‌های باقیمانده برابر با تعداد هسته‌های اولیه است.

اکنون تعداد هسته‌های باقیمانده را به دست می‌وریم:

تعداد هسته باقیمانده $= N_1$ و تعداد واپاشی شده N_2

$$N_2 - N_1 = 175000 \Rightarrow N_1 + N_2 = 200000$$

اکنون مدت زمان فریبادی را به دست می‌وریم:

(زهره آقامحمدی)

۵۱- گزینه «۲»

ابتدا انرژی فوتون گسیل شده را محاسبه می‌کنیم:

$$E = hf = 4 \times 10^{-15} \times 2 / 55 \times 10^{15} = 10 / 2eV$$

با توجه به رابطه گسیل فوتون داریم:

$$\Delta E = E_U - E_L \quad \frac{E_n = -ER}{n^2} \rightarrow$$

$$\Delta E = E_R \left(\frac{1}{n_L^2} - \frac{1}{n_U^2} \right) \Rightarrow 10 / 2 = 13 / 6 \left(\frac{1}{n_L^2} - \frac{1}{n_U^2} \right)$$

$$\frac{3}{4} = \frac{1}{n_L^2} - \frac{1}{n_U^2} \Rightarrow \frac{3}{4} = \frac{n_U^2 - n_L^2}{(n_L n_U)^2} \Rightarrow \begin{cases} n_U = 2 \\ n_L = 1 \end{cases}$$

فوتون گسیل شده مربوط به خط اویل رشتة لیمان است.

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

(غلامرضا ممی)

۵۲- گزینه «۱»

شعاع مدار الکترون از رابطه $r_n = a_0 n^2$ بدست می‌آید.

بنابراین شعاع مدار در حالت دوم برابر است با:

$$\frac{r_2}{r_1} = \frac{a_0 n_2^2}{a_0 n_1^2} \Rightarrow \frac{r_2 = \frac{1}{9} r_1}{n_1 = 3} \Rightarrow \frac{1}{9} = \frac{n_2^2}{9} \Rightarrow n_2 = 1$$

ابتدا طول موج فوتون تابش شده را می‌یابیم:

$$\frac{1}{\lambda} = R \left(\frac{1}{n_2^2} - \frac{1}{n_1^2} \right) \Rightarrow \frac{n_1 = 3, R = 10^15 \text{ nm}^{-1}}{n_2 = 1} \Rightarrow \frac{1}{\lambda} = 0 / 0 \left(\frac{1}{1} - \frac{1}{9} \right)$$

$$\Rightarrow \frac{1}{\lambda} = \frac{\lambda}{900} \Rightarrow \lambda = \frac{900}{\lambda} \text{ nm} = \frac{900}{\lambda} \times 10^{-9} \text{ m}$$

بسامد فوتون تابش شده، با معلوم بودن طول موج (λ) و تندی نور (c) به صورت

$$\lambda = \frac{c}{f} \Rightarrow f = \frac{c}{\lambda} = \frac{3 \times 10^8}{\frac{900}{\lambda} \times 10^{-9}} = \frac{\lambda}{3} \times 10^{15} \text{ Hz}$$

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۷)

(غلامرضا ممی)

۵۳- گزینه «۳»

ابتدا شماره تراز الکترون در حالت دوم را می‌یابیم:

$$E = E_n - E_{n'} \rightarrow E = \frac{ER}{n^2} - \frac{ER}{n'^2} \Rightarrow \text{فوتون}$$

$$\frac{n=5}{E=2/100 E_R} \Rightarrow \frac{21}{100} E_R = \frac{E_R}{n'^2} - \frac{E_R}{25}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{n'^2} = \frac{21}{100} + \frac{1}{25} \Rightarrow \frac{1}{n'^2} = \frac{1}{4} \Rightarrow n' = 2$$

شعاع مدار الکترون در $n' = 2$ و $n = 5$ برابر است با:

$$r_n = a_0 n^2 \Rightarrow r_5 = 25 a_0$$

$$r_n = a_0 n^2 \Rightarrow r_2 = 4 a_0$$

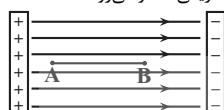
درصد تغییر شعاع مدار الکترون برابر است با:

(سالار طالی)

«گزینه ۲»

اگر بار الکتریکی مثبت را در میدان الکتریکی رها کنیم به صورت خود به خود، شروع به حرکت در جهت میدان می‌کند؛ بنابراین انرژی پتانسیل الکتریکی آن کاهش می‌یابد و به سمت نقاط با پتانسیل الکتریکی کمتر می‌رود.

$$\Delta V = \frac{\Delta U}{q} \Rightarrow V_B - (-18) = \frac{-18 \times 10^{-6}}{5 \times 10^{-6}} \Rightarrow V_B = -54V$$

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

(مینه برخانی)

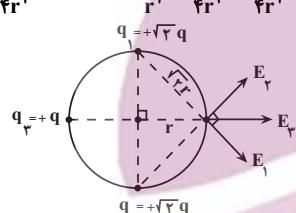
«گزینه ۱»

ابتدا میدان الکتریکی خالص حاصل از سه بار را در نقطه A به دست می‌آوریم:

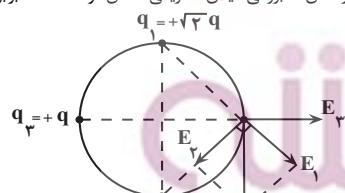
$$(E_T)_1$$

$$|E_1| = |E_2| = \frac{k(\sqrt{2}q)}{(r\sqrt{2})^2} = \frac{\sqrt{2}kq}{r^2}$$

$$E_3 = \frac{kq}{(2r)^2} = \frac{kq}{4r^2} \Rightarrow (E_T)_1 = \frac{kq}{r^2} + \frac{kq}{4r^2} = \frac{5kq}{4r^2}$$

اگر بار q_۲ قرینه گردد آن گاه بزرگی میدان الکتریکی خالص در نقطه A برابر است با:

$$|E_1| = |E_2| = \frac{\sqrt{2}kq}{r^2}, E_3 = \frac{kq}{r^2}$$

$$E_3 = \sqrt{E_{1,2}^2 + E_3^2} = \sqrt{2}kq = \text{برایند میدان های } E_1 \text{ و } E_2$$

$$(E_T)_2 = \sqrt{E_{1,2}^2 + E_3^2} = \frac{\sqrt{14}kq}{r^2}$$

$$\frac{(E_T)_2}{(E_T)_1} = \frac{\frac{\sqrt{14}}{4}}{\frac{5}{4}} = \frac{\sqrt{14}}{5}$$

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

$$N_1 = \frac{N_1 + N_2}{4^n} \quad \frac{N_1 + N_2 = 2 \times 10^5}{N_1 = 12500} \rightarrow \frac{12500}{2 \times 10^5} = \frac{1}{4^n}$$

$$\frac{n = \frac{t}{T_1}}{n = \frac{t}{T_1 = 5h}} \rightarrow t = 20h$$

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

«گزینه ۳»

رخ دادن پدیده فوتوالکتریک به دو عامل بسامد نور فرودی و بسامد آستانه فلز بستگی دارد. اگر بسامد نور فرودی از بسامد آستانه فلز بیشتر باشد، پدیده فوتوالکتریک رخ می‌دهد. زمانی که پدیده فوتوالکتریک رخ نمی‌دهد، یعنی بسامد نور فرودی کوچکتر از بسامد آستانه فلز است.

(الف) با افزایش طول موج نور فرودی بسامد نور فرودی کاهش می‌یابد، بنابراین پدیده فوتوالکتریک همچنان رخ نمی‌دهد.

(ب) استفاده از فلزی با طول موج آستانه بیشتر، یعنی بسامد آستانه کوچکتر، بنابراین در این مورث احتمال رخ دادن پدیده فوتوالکتریک افزایش می‌یابد.

(پ) افزایش شدت موج فرودی تغییری در بسامد نور فرودی ایجاد نمی‌کند، بنابراین همچنان پدیده فوتوالکتریک رخ نمی‌دهد.

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷)

«گزینه ۴»

شكل سوال نشان‌دهنده طیف جذبی گاز هیدروژن است که وقتی نور سفید به گاز هیدروژن می‌تابد همان طول موج هایی که در طیف گسلی مشاهده می‌شود، در طیف جذبی، از نور سفید جذب می‌شود. بنابراین طول موج خطوط تاریک طیف جذبی همان طول موج خطوط روش طیف گسلی اتم هیدروژن است.

(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۰۹)

«گزینه ۳»

با توجه به نمودار عدد جرمی و عدد اتمی دو عنصر را با یکدیگر مقایسه می‌کنیم:

$$\begin{cases} Z_C = Z_D + 4 \\ N_C = N_D - 8 \end{cases} \xrightarrow{A = Z + N} A_C = A_D - 4$$

بنابراین طی واپاشی عدد اتمی ۴ واحد افزایش و عدد جرمی ۴ واحد کاهش یافته است.
بنابراین معادله واپاشی به صورت زیر است.

$$\frac{A-4}{ZD} \xrightarrow{A-4} Z+4 C + \alpha + \beta$$

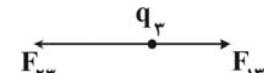
(آشنایی با فیزیک اتمی و هسته‌ای) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۲ فیزیک**«گزینه ۳»**

با توجه به قانون کولن داریم:

$$F = \frac{k|q_1||q_2|}{r^2} \Rightarrow \frac{|q_2 q_3|}{L^2} - \frac{|q_1 q_2|}{4L^2} = \frac{|q_1 q_3|}{4L^2}$$

$$\frac{|q_2 q_3|}{L^2} = \frac{|q_1 q_3|}{4L^2} \Rightarrow |q_2| = \frac{q_1}{2} = \frac{4\mu C}{2} = 2\mu C$$

با توجه به جهت نیروهای وارد بر بار q_۳، q_۲ منفی است. پس داریم:

$$q_2 = -2\mu C$$

(الکتریسیته ساکن) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

(مهدی شریف)

«۶۷- گزینه» ۱

چون توان لامپ در مدار کاهش پیدا کرده، با توجه به ثابت بودن مقاومت آن، اختلاف پتانسیل دو سر آن کاهش پیدا کرده است:

$$P = \frac{V^2}{R} \xrightarrow{\text{ثابت است}} \frac{P'}{P} = \left(\frac{V'}{V}\right)^2 \Rightarrow \frac{40-30}{40} = \left(\frac{V'}{20}\right)^2 = \frac{V'^2}{400}$$

$$\frac{10}{40} = \frac{V'^2}{400} \Rightarrow V'^2 = 100 \Rightarrow V' = 10$$

$$P = \frac{V^2}{R} \rightarrow 40 = \frac{20^2}{R} \Rightarrow R = \frac{400}{40} = 10\Omega$$

با اختلاف پتانسیل دو سر لامپ در حالت جدید و مقاومت آن می‌توانیم جریان لامپ را همان جریان کل مدار را بدست آوریم:

$$I = \frac{V'}{R} \Rightarrow I = \frac{10}{10} = 1A$$

$$I = \frac{\varepsilon}{R+r} \Rightarrow 1 = \frac{\varepsilon}{10+1} \Rightarrow \varepsilon = 11V$$

(پژوهش آنلاین و مدارهای پژوهش معتبر) (غیریک ۲، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۵)

(سالار طابی)

«۶۸- گزینه» ۱

بررسی عبارت‌ها

(الف) نادرست؛ در بعضی مواد مانند جیوه و قلع با کاهش دما، مقاومت پیوسته در دمای خاصی به طور ناگهانی به صفر افت می‌کند که به این پدیده، ابررسانایی گفته می‌شود.

(ب) نادرست؛ دیود نورگسیل (LED) وسیله‌ای است که از قانون اهم پیروی نمی‌کند غیراهمی است اما وقت داشته باشد که LED یک رسانای غیراهمی است.

(پ) نادرست؛ فلزات و بسیاری از رساناهای غیرفلزی از قانون اهم پیروی می‌کنند.

(ت) نادرست؛ مقاومت ویژه نیم‌رساناهای دما، کاهش و با کاهش دما افزایش می‌یابد.

(پژوهش آنلاین و مدارهای پژوهش معتبر) (غیریک ۲، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۵)

(علیرضا امینی)

«۶۹- گزینه» ۲

اختلاف پتانسیل دو سر مقاومت R_1 و دو سر معادل R_2 و R_3 با هم برابر است:

$$V = RI' \Rightarrow 12 = RI' \Rightarrow I' = \frac{12}{R}$$

$$R_1I_1 = R_2, R_3I' \Rightarrow 2(10 - I') = (4 + R)I'$$

$$2(10 - \frac{12}{R}) = (4 + R)(\frac{12}{R}) \Rightarrow 20R - 24 = 48 + 12R$$

$$\Rightarrow 8R = 72 \Rightarrow R = 9\Omega$$

(پژوهش آنلاین و مدارهای پژوهش معتبر) (غیریک ۲، صفحه ۵۳ تا ۵۵)

(علیرضا امینی)

«۷۰- گزینه» ۲

با توجه به قانون اهم و همچنین رابطه $R = \rho \frac{l}{A}$ می‌توان نوشت:

$$\frac{V_2}{V_1} = \frac{I_1 \times R_2}{I_1 \times R_1} \Rightarrow \frac{V_2}{220} = \frac{11}{10} \times \frac{R_2}{R_1} \xrightarrow{R = \rho \frac{l}{A}} \frac{V_2}{220} = \frac{11}{10} \times \left(\frac{d_1}{d_2}\right)^2$$

$$\frac{d_2 = 110}{100} \xrightarrow{V_2 = \frac{11}{10} \times \left(\frac{100}{110}\right)^2} \frac{V_2}{220} = \frac{11}{10} \times \left(\frac{100}{110}\right)^2 \Rightarrow V_2 = 220 \times \frac{11}{10} \times \frac{100}{110} = 200V$$

$$\Delta V = V_2 - V_1 = 200 - 220 = -20V$$

(پژوهش آنلاین و مدارهای پژوهش معتبر) (غیریک ۲، صفحه ۴۳ تا ۴۵)

(کاظم بانان)

«۶۷- گزینه» ۳

ابتدا انرژی ذخیره شده در خازن را محاسبه می‌کیم:

$$U_1 = \frac{1}{2} CV^2 = \frac{1}{2} \times 10 \times 10^{-6} \times 100^2 = 5 \times 10^{-2} J$$

سپس با توجه به ساختمان خازن ظرفیت نهایی آن را بدست می‌آوریم:

$$\frac{C_2}{C_1} = \frac{d_1}{d_2} \Rightarrow \frac{C_2}{10} = \frac{1}{10/2} \Rightarrow C_2 = \frac{25}{3} \mu F$$

چون خازن از مولد جدا شده است بار آن ثابت می‌ماند و داریم:

$$\frac{U_2}{U_1} = \frac{C_1}{C_2} \Rightarrow \frac{U_2}{5 \times 10^{-2}} = \frac{10}{25}$$

$$U_2 = 6 \times 10^{-2} J \quad U_2 - U_1 = 1 \times 10^{-2} = 10^{-2} J$$

(اکنتریسیته سکون) (غیریک ۲، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۵)

(اسمان ابروان)

«۶۵- گزینه» ۲

اختلاف پتانسیل دو سر باتری از رابطه $V = \varepsilon - Ir$ بدست می‌آید در حالت اول داریم:

$$V = \varepsilon - Ir \xrightarrow{V=12, I=6A} 12 = \varepsilon - 6r \quad (1)$$

در حالت دوم هنگامی که با سیم بدون مقاومت دو سر باتری را بهم وصل می‌کیم، اختلاف پتانسیل دو سر آن صفر می‌شود یعنی:

$$V = \varepsilon - Ir \xrightarrow{V=0, I=18} 0 = \varepsilon - 18r \Rightarrow \varepsilon = 18r \quad (2)$$

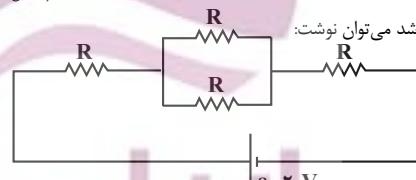
$$(1), (2) \xrightarrow{12 = 18r - 6r} 12 = 12r \Rightarrow r = 1\Omega$$

(پژوهش آنلاین و مدارهای پژوهش معتبر) (غیریک ۲، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

(اسمان کرمی)

«۶۶- گزینه» ۳

وقتی کلید K باز باشد می‌توان نوشت:

$$R_T = R + \frac{R}{2} + R = \frac{5}{2}R$$

$$I = \frac{\varepsilon}{R_T + r} = \frac{20}{\frac{5}{2}R + r} = \frac{8}{R + \frac{2r}{5}}$$

$$P = \varepsilon I = 20 \times \frac{8}{R + \frac{2r}{5}} \xrightarrow{r=0} P = \varepsilon I = 20 \times \frac{8}{R} = \frac{160}{R}$$

وقتی کلید K بسته شود، هر ۲ مقاومت موازی R اتصال کوتاه می‌شوند و از مدار حذف می‌شوند:

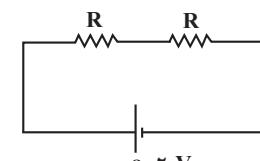
$$R_T = 2R$$

$$I = \frac{\varepsilon}{R + r} = \frac{20}{2R + r} = \frac{10}{R + \frac{r}{2}}$$

$$P = \varepsilon I = 20 \times \frac{10}{R + \frac{r}{2}} \xrightarrow{r=0} P = \varepsilon I = 20 \times \frac{10}{R} = \frac{200}{R}$$

$$\Delta P = 4 \Rightarrow \frac{200}{R} - \frac{160}{R} = 4 \Rightarrow R = 10\Omega$$

(پژوهش آنلاین و مدارهای پژوهش معتبر) (غیریک ۲، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

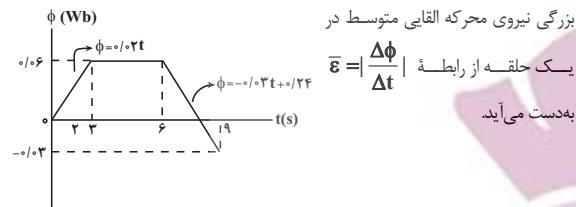

$$B = \frac{\mu_0 NI}{L} = \frac{4\pi \times 10^{-7} \times 1000 \times \frac{3}{2}}{1} = 18 \times 10^{-4} T = 18 G$$

(مغناطیس و الکتریک و مغناطیس) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۳)

(امسان ایروانی)

در بازه زمانی ۰ تا ۴s شار مغناطیسی به صورت خطی افزایش می‌باشد. با استفاده از معادله خط گذرنده از نقاط (۰,۰) و (۴,۰) می‌توانیم شار مغناطیسی در لحظه $t = 2s$ را بدست آوریم:

$$4s \xrightarrow{t=2s} \phi = +0/0.2(2) = +0/0.4 Wb$$

برای بدست آوردن شار مغناطیسی در لحظه $t = 8s$ نیز از معادله خط عبوری از نقاط (۶,۰) و (۸,۰) استفاده می‌کنیم:

$$t = 8s \Rightarrow \phi = -0/0.3(8) + 0/24 = +0/0.3 Wb$$

$$\text{اکنون طبق رابطه } \bar{E} = \frac{\Delta \phi}{\Delta t} \text{ داریم:}$$

$$\bar{E} = \left| \frac{\phi_{8s} - \phi_{2s}}{8-2} \right| = \left| \frac{+0.3 - 0.4}{6} \right| = \left| \frac{-0.1}{6} \right| = \frac{1}{500} V = 2mV$$

(مغناطیس و الکتریک و مغناطیس) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۸۷ تا ۹۰)

(سالار طالی)

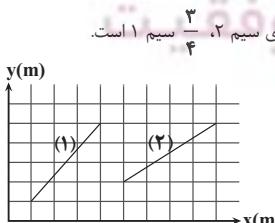
خطوط میدان، اطراف سیم ۱ و ۲ ساعت گرد و اطراف سیم ۳ پادساعت گرد است. یعنی جریان در سیمهای ۱ و ۲ هم چوت و در سیم ۳ خلاف چوت و سیم ۱ و ۲ است. بنابراین سیمهای ۱ و ۲ یکدیگر را جذب و سیم ۳ را دفع می‌کنند. با توجه به توضیحات بالا، تنها مورد «ج» درست است.

(مغناطیس و الکتریک و مغناطیس) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۹)

(سالار طالی)

در اندازه نیروی مغناطیسی تنها طولی از سیم تأثیرگذار است که عمود بر خطوط میدان مغناطیسی باشد. در واقع تنها $I \sin \alpha$ یا همان $I \ell \sin \alpha$ عمودی برای ماهم است (عمودی).

عمودی برای سیم ۱ برابر 4 مربع از شکل زیر است برای سیم ۲ نیز برابر 3 مربع از شکل مقابل است.

با توجه به رابطه (عمودی) ($F = BI\ell \sin \alpha$) می‌توان نوشت:

$$\frac{F_2}{F_1} = \frac{B_2}{B_1} \times \frac{I_2}{I_1} \times \frac{\ell_2}{\ell_1} \Rightarrow \frac{F_2}{F_1} = 1 \times \frac{2I}{2I} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{4}$$

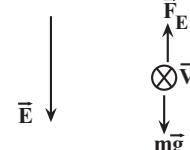
(مغناطیس و الکتریک و مغناطیس) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

(مهدی شریفی)

برای آنکه ذره تعادل خود را حفظ کند باید نیروی مغناطیسی به گونه‌ای وارد شود که برایند نیروهای مغناطیسی، و الکتریکی و وزن صفر شود. ابتدا با محاسبه نیروی وزن و نیروی الکتریکی، جهت نیروی مغناطیسی را تعیین می‌کنیم:

«۷۱- گزینه ۲»

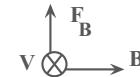
برای آنکه ذره تعادل خود را حفظ کند باید نیروی مغناطیسی به گونه‌ای وارد شود که برایند نیروهای مغناطیسی، و الکتریکی و وزن صفر شود. ابتدا با محاسبه نیروی وزن و نیروی الکتریکی، جهت نیروی مغناطیسی را تعیین می‌کنیم:

$$W = mg = 2 \times 10^{-3} \times 10 = 0.02 N$$

$$F_E = E |q| = 400 \times 2 \times 10^{-9} = 8 \times 10^{-3} N$$

با توجه به منفی بودن بار، نیروی الکتریکی به طرف بالا وارد می‌شود و از آنجایی که اندازه آن کمتر از وزن است، بنابراین باید نیروی مغناطیسی رو به بالا باشد و با توجه به قانون دست راست برای بار منفی، میدان مغناطیسی به طرف شرق است.

$$F_B + F_E = mg \rightarrow q |VB \sin \alpha| + E |q| = mg$$

$$20 \times 10^{-3} \times 10^2 \times B \times 1 + 0/008 = 0/02$$

$$\Rightarrow 2 \times B \times 10^{-3} = 12 \times 10^{-3} \Rightarrow B = 6 T$$

(مغناطیس و الکتریک و مغناطیس) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

«۷۲- گزینه ۲»

با توجه به رابطه $U = RI^2 t$ برای یکای R داریم:

$$J = [R] A^2 \cdot s \rightarrow [R] = \frac{J}{A^2 \cdot s} \quad (\text{I})$$

$$\text{و طبق رابطه } U = \frac{1}{2} L I^2 \text{ داریم:}$$

$$J = [L] A^2 \rightarrow [L] = \frac{J}{A^2} \quad (\text{II})$$

بنابراین می‌توان نوشت:

$$\frac{(\text{I}), (\text{II})}{[R]} \rightarrow \frac{[L]}{[R]} = \frac{\frac{J}{A^2}}{\frac{J}{A^2 \cdot s}} = s$$

ثانیه یکای کمیت دوره تناوب (T) می‌باشد.

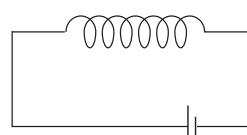
(مغناطیس و الکتریک و مغناطیس) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)

«۷۳- گزینه ۲»

ابتدا مقاومت سیم‌لوله را محاسبه می‌کنیم:

$$R = \rho \frac{L}{A} = 10^{-8} \times \frac{8\pi}{\pi \times (2 \times 10^{-3})^2} = 20 \Omega$$

سپس جریان عبوری از سیم‌لوله را می‌یابیم:

$$I = \frac{\varepsilon}{R+r} = \frac{30}{20+0} = \frac{3}{2}$$

در نهایت میدان در داخل سیم‌لوله را محاسبه می‌کنیم:

دانشگاه اسلامی

دانشگاه اسلامی

$$\frac{q_1 = \frac{a}{b} q_2}{E = k q_1 \sqrt{\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2}}} \rightarrow E = k q_1 \sqrt{\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2}} \quad b = 7\text{cm} \rightarrow$$

$$E = k q_1 \sqrt{\frac{1}{4} + \frac{1}{16}} = \frac{\sqrt{5}}{4} k q_1 \quad (I)$$

$$E' = E'_1 - E'_2 = k \frac{q_1}{(a \cos \theta)^2} - k \frac{q_2}{(b \cos \theta')} \quad \cos \theta = \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}$$

$$\cos \theta' = \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}} \quad (II)$$

$$E' = \frac{k q_1 (a^2 + b^2)}{a^2} - k \frac{q_2 (a^2 + b^2)}{b^2} \quad \frac{q_1 = \frac{a}{b} q_2}{a = 1\text{cm}, b = 7\text{cm}}$$

$$E' = k q_1 \left(\frac{5}{4} - \frac{5}{16} \right) = \frac{15}{16} k q_1$$

$$(I), (II) \Rightarrow \frac{E'}{E} = \frac{\frac{15}{16}}{\frac{\sqrt{5}}{4} k q_1} = \frac{\frac{15}{16}}{\frac{4\sqrt{5}}{4} k q_1} = \frac{3\sqrt{5}}{4}$$

(الکترسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۶)

(مین (هفتم))

«۷۹- گزینه»

چون خازن از مولد جدا شده است، بار ذخیره شده در آن ثابت است. با قرار دادن دی الکتریک بین صفحات خازن طرفیت آن افزایش می‌یابد و بنابراین اختلاف پتانسیل بین صفحات کاهش می‌یابد.

$$V_2 = (1 - 0 / 25) V_1 = \frac{3}{4} V_1$$

اکنون با توجه به رابطه انرژی ذخیره شده در خازن داریم:

$$U = \frac{1}{2} q V \rightarrow U_2 = \frac{V_2}{V_1} \cdot U_1 = \frac{3}{4} V_1 \rightarrow U_2 = \frac{3}{4} V_1$$

(الکترسیته ساکن) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۳۳۵ تا ۳۴۵)

(امیدرسین برادران)

«۸۰- گزینه»

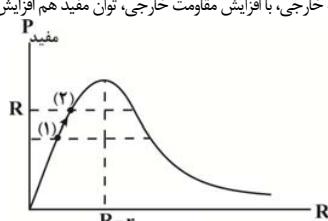
با افزایش مقاومت R_2 ، مقاومت معادل مدار افزایش و جریان عبوری از مولد کاهش می‌یابد با کاهش جریان عبوری از مولد اختلاف پتانسیل دو سر مولد افزایش و در نتیجه جریان عبوری از

مقاومت R_4 نیز افزایش می‌یابد، از آنجاکه مجموع جریان عبوری از مقاومت R_4 و مقاومت R_1 برای جریان عبوری از مولد است بنابراین با توجه به کاهش جریان عبوری از مولد الزاماً جریان عبوری از مقاومت R_1 کاهش و لذا اختلاف پتانسیل دو سر آن نیز کاهش می‌یابد.

از طرفی مقاومت معادل R_1 ، R_2 و R_3 با مقاومت R_4 موازی است و چون در

مقاومت‌های موازی، مقاومت معادل از مقاومت هر کدام از شاخه‌ها کمتر است بنابراین $R_{eq} < r$ و چون $R_{eq} < r$ است بنابراین $R_{eq} < r$ است. با توجه به نمودار توان

مفادی ربحب مقاومت خارجی، با افزایش مقاومت خارجی، توان مفید هم افزایش می‌یابد.

(برایان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۵۵ تا ۶۲)

(اسان کردن)

«۷۷- گزینه»

با توجه به معادله جریان متناوب و نمودار آن:

$$\frac{\pi}{T} = 1 \cdot \pi \Rightarrow T = 0 / 2$$

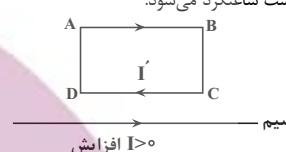
$$t_1 = \frac{1}{60} \text{ s} \xrightarrow{\text{معادله}} \dots$$

$$I = 2 \sin(1 \cdot \pi \times \frac{1}{60}) = 1$$

$$t_2 = \frac{1}{10} \text{ s} \xrightarrow{\text{معادله}} I = 2 \sin(1 \cdot \pi \times \frac{1}{10}) = 0$$

یعنی در $\frac{1}{60} < t < \frac{1}{20}$ ، جریان مثبت و در حال افزایش و جهت جریان القابی با

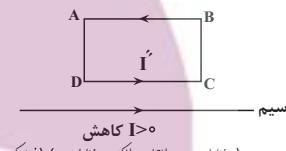
توجه به قانون دست راست ساعتگرد می‌شود.

سیم افزایش

و در بازه $\frac{1}{20} < t < \frac{1}{10}$ ، جریان مثبت و در حال کاهش است و جهت جریان

القابی پاد ساعتگرد خواهد شد:

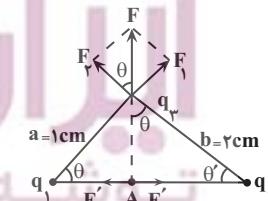
سیم کاهش

(متناقضیں و القابی الکتریک و مغناطیسی) (فیزیک ۲، صفحه‌های ۹۷ تا ۹۹)

«۷۸- گزینه»

(امیدرسین برادران) با توجه به جهت نیروهای وارد بر بار q_3 ، بارهای q_1 و q_2 همنامند.

ابتدا نسبت $\frac{q_1}{q_2}$ را بدست می‌آوریم. با توجه به قانون کولن داریم:

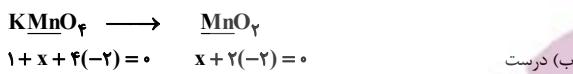
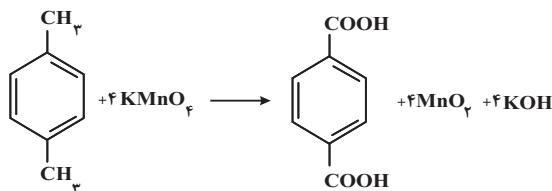

$$\tan \theta = \frac{F_1 = k \frac{|q_1||q_3|}{a^2}}{F_2 = k \frac{|q_2||q_3|}{b^2}} \rightarrow \tan \theta = \frac{|q_1| \times b^2}{|q_2| \times a^2}$$

$$\frac{\tan \theta = \frac{b}{a}, q_1 q_2 > 0}{\frac{q_1}{q_2} = \frac{a}{b}}$$

نیروی وارد بر بار q_3 متناسب با بزرگی میدان الکتریکی برایند در هر نقطه است.

$$E = \sqrt{E_1^2 + E_2^2} \xrightarrow{r^2} E = \sqrt{(k \frac{q_1}{a^2})^2 + (k \frac{q_2}{b^2})^2}$$

$$x=7 \quad x=4 \quad \text{درجه کاهش}$$

(پ) نادرست. پاتسیم پرمگنات (اکسنده) مورد استفاده در این واکنش به صورت غلیظ و در شرایط مناسب واکنش می‌دهد.
 (ت) درست. مجموع ضرایب مواد موجود در فراورده برابر $(4+4+1=9)$ است.
 (شیمی، راهی به سوی آینده‌ای، روشن‌تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

(عبدالرضا رازخواه)

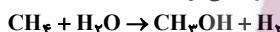
«۳» - گزینه ۸۵

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: میان مولکول‌های ترفتالیک اسید به علت حضور گروه‌های عاملی کربوکسیل امکان تشکیل پیوندهای هیدروژنی وجود دارد اما میان مولکول‌های بازارایلن، پیوندهای هیدروژنی برقرار نمی‌شود.

گزینه «۲»: گاز متان واکنش پذیری بسیار کمی دارد. زیرا هیدروکربن سیرشده است و از اکтан‌ها بدشمار می‌آید.

گزینه «۳»: معادله کلی روش تهیه غیرمستقیم متان به متانول به صورت زیر بوده و به ازای مصرف هر مول متان، یک مول گاز H_2 تولید می‌شود.

گزینه «۴»: در واکنش بنزن با سولفوریک اسید و سدیم هیدروکسید، علاوه بر $\text{C}_6\text{H}_5\text{OH}$ سایر مواد یعنی Na_2SO_4 و H_2O حاصل می‌شود که نقش پسماند را دارند. از این رو مناسب نیست.
 (شیمی، راهی به سوی آینده‌ای، روشن‌تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

(شیمی، راهی به سوی آینده‌ای، روشن‌تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

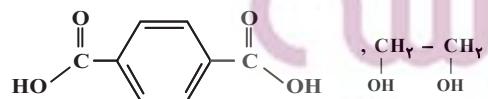
(حسن رفعتی‌کوکرد)

«۲» - گزینه ۸۶

مواد (پ)، (ت) و (ث) درست است.

بررسی مواد:

آ) فرمول دی اسید و دی‌الکل تشکیل‌دهنده این پلیمر به صورت:

دی اسید ۸ جفت الکترون ناپیوندی و دی‌الکل ۴ جفت الکترون ناپیوندی دارد.

پ) هیچ یک از مونومرهای آن از تقطیر نفت خام به دست نمی‌آیند.

(پ)

$$\text{دی اسید } \text{C}_8\text{H}_6\text{O}_4 = 8(12) + 6 + 4(-2) = 166 \text{ g.mol}^{-1}$$

$$\text{دی‌الکل } \text{C}_8\text{H}_6\text{O}_4 = 2(12) + 6 + 2(-2) = 62 \text{ g.mol}^{-1}$$

$$\Rightarrow \text{تفاوت} = 166 - 62 = 104 \text{ g.mol}^{-1}$$

(ت)

$$8x + 6 + 4(-2) = 0 \Rightarrow 8x = +2$$

$$\text{دی‌الکل} \quad 2x + 6 + 2(-2) = 0 \Rightarrow 2x = -2$$

$$\Rightarrow \text{تفاوت} = 4$$

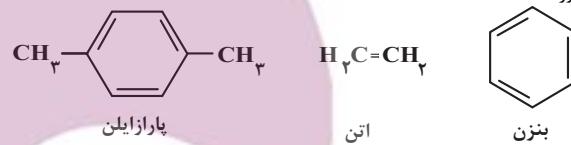
(جوان شاهن‌کیلاغن)

شیمی ۳
«۳» - گزینه ۸۱

مورد اول و مورد سوم نادرست‌اند. بررسی موارد نادرست:
 مورد اول: فلوری جداسازی و خالص‌سازی مواد از فلوری‌های گران‌قیمت به‌شمار می‌رود.
 مورد سوم: همواره مواد خام را به مواد اولیه تبدیل می‌کنند.
 (شیمی، راهی به سوی آینده‌ای، روشن‌تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۰)

«۳» - گزینه ۸۲
 گزینه «۱»: فرمول مولکولی واحد تکرارشونده پلی‌اتیلن ترفتالات $-(\text{C}_1\text{H}_4\text{O}_4)_n$ - است و دارای ۱۰ اتم کربن است.
 گزینه «۲»: از واکنش گاز اتن با هیدروژن کلرید، کلرواتان به دست می‌آید که در افسانه بی‌حس‌کننده موضعی به کار میرود.
 گزینه «۳»: اغلب (نه همه) مواد آلی شامل گروه‌های عاملی گوناگون هستند. گروه‌هایی که خواص و رفتار مواد آلی را تعیین می‌کنند. تولید یک ماده جدید می‌تواند با تغییر ساختار یا ایجاد یک چند گروه عاملی همراه باشد. شیمی‌دان‌ها به کمک دانش مربوط به ساختار و رفتار گروه‌های عاملی و دانستن شرایط و عوامل مؤثر بر انجام واکنش‌های شیمیایی از مواد خام یا اولیه در دسترس، ماده‌ای نو برای کاربردی معین سنتز می‌کنند. در این فرایند، شیمی‌دان‌ها با استفاده از مواد شیمیایی گوناگون، گروه‌هایی عاملی موجود در یک ماده آلی را تغییر داده و به گروه عاملی دیگر تبدیل می‌کنند.

گزینه «۴»: بررسی‌ها نشان می‌دهند که از تقطیر نفت خام می‌توان مواد زیر را به دست آورد:

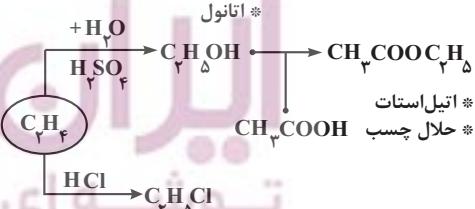

(شیمی، راهی به سوی آینده‌ای، روشن‌تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

(جوان شاهن‌کیلاغن)

«۲» - گزینه ۸۳

مورد اول نادرست است. بررسی تمامی مواد:
 * به عنوان ضدغذوفنی کننده

مورد اول: در اتیل استات ۴ اتم کربن وجود دارد.

مورد دوم: کلرواتان یک ترکیب سیر شده است و اختلاف تعداد اتم‌های هیدروژن آن با اتیل استات برابر $(3 - 5 = 8 - 5 = 3)$ است.

مورد سوم: از اتانول به عنوان ضدغذوفنی کننده استفاده می‌شود.
 (شیمی، راهی به سوی آینده‌ای، روشن‌تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

(امیر هاتمیان)

«۱» - گزینه ۸۴

موارد الف، ب و ت درست‌اند.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) درست. مطابق متن کتاب درسی صفحه ۱۱۵ درست است.

$$\frac{6 \times 0.2 \times 10^{22} C_7H_6O_2}{1 mol C_7H_6O_2} \approx 7 \times 10^{22} C_7H_6O_2$$

(شیمی، راهی به سوی آینده‌ای روشن تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

(علیرضا رضایی سراب)

شیمی پایه

«۹۱- گزینه»

$$\begin{aligned} \text{تعداد نترون} &= n \\ \text{تعداد پروتون} &= p \\ \text{تعداد الکترون} &= p-2 \\ p + (p-2) &= 56 \Rightarrow 2p = 58 \Rightarrow p = 29 \\ n-p &= 0 / 58n = 0 / 25p + 1 / 5 \\ 0 / 25n &= 0 / 25p + 1 / 5 \\ n = p + 6 &\Rightarrow n = 29 + 6 = 35 \end{aligned}$$

$$\Rightarrow A = 35 + 29 = 64$$

(کلیان؛ زارکله الفیاضی هست) (شیمی، صفحه‌های ۵ و ۶)

(اسلام طالب)

«۹۲- گزینه»

X₁: درصد فراوانی ایزوتوپ سبک، X₂: درصد فراوانی ایزوتوپ سنگین

$$\frac{x_1}{x_2} = 100, \frac{1}{5} = \frac{x_1}{5x_2}$$

$$x_1 = 60, x_2 = 40$$

$$\frac{(63 \times 60) + (65 \times 40)}{100} = 63 \text{ اتمی میانگین}$$

یا

$$63 + (65 - 63) \times \frac{40}{100} = 63 + 2 = 65 \text{ اتمی میانگین}$$

جرم مولی: Cu₂S

$$Cu_2S = (2 \times 63 / 8) + 32 = 159 / 6 g \cdot mol^{-1}$$

$$\frac{159 / 6 g Cu_2S}{159 / 6 g Cu_2S} \times \frac{1 mol Cu_2S}{1 mol Cu^+} = 0 / 2 mol Cu^+$$

(کلیان؛ زارکله الفیاضی هست) (شیمی، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

(غزال عسینی)

«۹۳- گزینه»

فرض مسئله: [m(Ne) + m(Ar)] = ۱۶

$$\frac{V_2}{V_1} = 2 \left(\frac{n_2}{n_1} \right) \leftarrow V \propto n \leftarrow \frac{n_2}{n_1} \rightarrow$$

بنابراین مول ثانویه مخلوط گازها باید دو برابر مول اولیه مخلوط گازها شود.

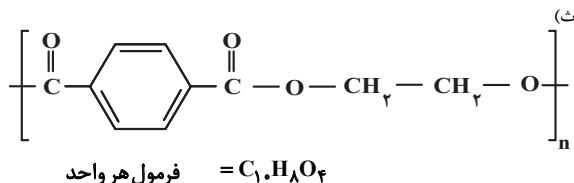
$$m(Ar) + m(Ne) = 16 \Rightarrow m(Ne) + m(Ar) = 16 \Rightarrow m(Ar) = 12g$$

اضافه شده

$$\frac{m(Ne) + m(Ar) + 10}{40} = \frac{m(Ne) + m(Ar)}{20}$$

$$\frac{m(Ne) + m(Ar)}{20} = \frac{16 - m(Ne)}{20} \Rightarrow m(Ne) = 4g$$

(در پای کارها در زندگی) (شیمی، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

(شیمی، راهی به سوی آینده‌ای روشن تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۶)

(امیر محمد سعیدی)

«۸۷- گزینه»

و اکنش پلمری شدن ترفتالیک اسید با اتیلن گلیکول از نوع اکسایش - کاهش نیست.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: گونه اکسیده استفاده شده در واکنش اکسایش اتن به اتیلن گلیکول، همانند گونه اکسیده استفاده شده در واکنش اکسایش پارازایلن به ترفتالیک اسید می‌تواند معادل با محلول پتاسیم برمگنات باشد.

گزینه «۳»: در واکنش تولید اتیلن گلیکول همانند واکنش تروفتالیک اسید، عدد اکسایش دو اتم کربن موجود در واکنش دهدنه‌ها افزایش می‌یابد.

گزینه «۴»: مولکول‌های A (اتن) و B (پارازایلن) همانند نفتات از کثارت هم قرار گیری اتم‌های H و C تشکیل شده‌اند.

(شیمی، راهی به سوی آینده‌ای روشن تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

(امیر هاتمیان)

«۸۸- گزینه»

عبارت‌های الف، ب و پ نادرست است. بررسی عبارت‌ها:

الف) امروزه سالانه حدود ۴۰۰ میلیون تن از انواع بلاستیک‌ها در جهان تولید می‌شود.

ب) PET همانند پلیمرهای سنتزی مانداری زیادی دارد و در طبیعت به کندی تجزیه می‌شود.

پ) متابول مایعی بر زنگ، بسیار سمعی و ساده‌ترین عضو خانواده الكل‌ها است که می‌توان آن را از چوب تهیه کرد.

ت) مطابق متن کتاب درسی صفحه ۱۱۸ درست است.

(شیمی، راهی به سوی آینده‌ای روشن تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۶)

(پهلوان شاهنکلیان)

«۸۹- گزینه»

در صنعت از واکنش گاز CO (کربن مونوکسید) با H₂ می‌توان متابول را تهیه کرد:

(شیمی، راهی به سوی آینده‌ای روشن تر) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۱۸)

(کامران پیغمبری)

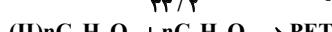
«۹۰- گزینه»

$$21 / 2 g C_8H_{10} \times \frac{1 mol C_8H_{10}}{106 g C_8H_{10}} \times \frac{1 mol C_8H_6O_4}{1 mol C_8H_{10}}$$

$$\times \frac{166 g C_8H_6O_4}{1 mol C_8H_6O_4} = 33 / 2 g$$

$$\text{مقدار عملی فراورده} \times 100 : 33 / 2 = 60 \Rightarrow 19 / 12 g$$

با توجه به اینکه واکنش دهنده‌ها با مول برابر مصرف می‌شوند:

$$19 / 12 g C_8H_6O_4 \times \frac{1 mol C_8H_6O_4}{166 g C_8H_6O_4} \times \frac{1 mol C_2H_6O_2}{1 mol C_8H_6O_4}$$

$$\begin{array}{|c|c|} \hline \text{جرم محلول در } C & \text{جرم رسوب} \\ \hline (100+x) & x - 8 \\ \hline 69 & 15 \\ \hline \end{array}$$

$$\Rightarrow 69(x - 8) = 15(100 + x) \Rightarrow x = 38$$

(آب، آهک (زنگ) (شیمی ار. صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۴))

(میلار شیخ‌الاسلام)

۹۸- گزینه «۱»

با توجه به قانون هنری می‌دانیم که با n برابر شدن فشار گاز، اتحال پذیری آن هم برابر می‌شود پس اتحال پذیری در فشار 3 atm را به دست می‌آوریم:

$$\frac{S_2}{S_1} = \frac{P_2}{P_1} \Rightarrow \frac{S_2}{0/15} = \frac{3}{1} \Rightarrow S_2 = 0/45$$

حال با برقراری یک تناسب، جرم CO_2 افزاد شده در اثر کاهش فشار را بدست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} 3\text{ atm} &\left\{ \begin{array}{l} \text{آب} \\ \text{فشار} \\ 0/45\text{ g CO}_2 \end{array} \right. \quad \left\{ \begin{array}{l} \text{آب} \\ 0/15\text{ g CO}_2 \end{array} \right. \\ &\text{کاهش فشار از ۳ به ۱ اتمسفر} \\ &\text{خارج شده CO}_2 \text{ محلول} = 0/45 - 0/15 = 0/30 \text{ g CO}_2 \\ &150.0\text{ mL} \times \frac{1\text{ g}}{1\text{ mL}} \xrightarrow{\text{کاهش فشار از ۳ به ۱ اتمسفر}} x\text{ g CO}_2 \\ &x\text{ g CO}_2 \Rightarrow x = 150.0 \times \frac{0/30}{100/45} \approx 4/48 \text{ g CO}_2 \end{aligned}$$

(آب، آهک (زنگ) (شیمی ار. صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۴))

(مقدم غائزه علی)

۹۹- گزینه «۲»

$\text{KCl(aq)} + \text{AgNO}_3(\text{aq}) \rightarrow \text{AgCl(s)} + \text{KNO}_3(\text{aq})$

ابتدا با استفاده از مقدار رسوب تشکیل شده، جرم پتاسیم کلرید در محلول سیر شده آن را بدست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} 7/15\text{ g AgCl} &\times \frac{1\text{ mol AgCl}}{143\text{ g AgCl}} \times \frac{1\text{ mol KCl}}{1\text{ mol AgCl}} \times \frac{74\text{ g KCl}}{1\text{ mol KCl}} \\ &\times \frac{100}{25} = 12/8\text{ g KCl} \end{aligned}$$

حال اتحال پذیری پتاسیم کلرید در محلول سیر شده را بدست می‌آوریم:

$$S = \frac{\text{حجم حل شونده}}{\text{حجم حلال}} = \frac{12/8}{74 - 12/8} \times 100 = 25$$

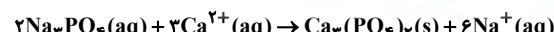
اکنون با توجه به معادله اتحال پذیری، دما را بدست می‌آوریم:

$$S = 0/20 + 22 \Rightarrow 25 = 0/20 + 22 \quad \theta = 10^\circ\text{C}$$

(آب، آهک (زنگ) (شیمی ار. صفحه‌های ۸۹، ۹۰ و ۱۰۳))

(علی رفیعی علائی)

۱۰۰- گزینه «۳»

$$2/22\text{ g CaCl}_2 \times \frac{x}{100} \Rightarrow 2/22\text{ g CaCl}_2 \times \frac{x}{100} \text{ درصد خلوص را } \%x \text{ در نظر می‌گیریم}$$

$$\frac{1\text{ mol CaCl}_2}{111\text{ g CaCl}_2} \times \frac{1\text{ mol Ca}^{2+}}{1\text{ mol CaCl}_2} = 2 \times 10^{-4} \text{ mol Ca}^{2+}$$

$$80.0\text{ mL} \times \frac{1\text{ L}}{10^3\text{ mL}} \times \frac{0/01\text{ mol Ca}^{2+}}{1\text{ L محلول}} = 8 \times 10^{-3} \text{ mol Ca}^{2+}$$

$$\frac{1\text{ mol Ca}^{2+}}{1\text{ mol Ca}(\text{NO}_3)_2} = 8 \times 10^{-3} \text{ mol Ca}^{2+}$$

(امیرحسین طیب)

۹۴- گزینه «۲»

معادله موازنۀ شدۀ سوختن کامل زغال‌سنگ:

منظور از ترکیب هیدروژن‌دار فراورده‌ها، H_2O می‌باشد. می‌دانیم در شرایط STP آب به حالت مایع وجود دارد.

$$\begin{aligned} ?\text{L H}_2\text{O} &= 0/5\text{ mol C}_{135}\text{H}_{96}\text{O}_9\text{NS} \times \frac{96\text{ mol H}_2\text{O}}{2\text{ mol C}_{135}\text{H}_{96}\text{O}_9\text{NS}} \\ &\times \frac{18\text{ g H}_2\text{O}}{1\text{ mol H}_2\text{O}} \times \frac{1\text{ mL H}_2\text{O}}{1\text{ g H}_2\text{O}} \times \frac{1\text{ L}}{10^3\text{ mL}} = 0/432\text{ L H}_2\text{O} \end{aligned}$$

(در پای کازها در زنگ) (شیمی ار. صفحه‌های ۷۷ تا ۷۶) (۱۰۳)

(میر غنیه علی)

۹۵- گزینه «۱»

سوختن اوتکان با نسبت حجمی ۱ به ۱۱ از نوع ناقص است:

مجموع ضرایب فراورده‌ها

$$17 = 11 + 3$$

$$\begin{aligned} x\text{L O}_2 &= \text{اختلاف حجم} \\ &= 5/5\text{ mol O}_2 \times \frac{1\text{ mol O}_2}{11\text{ mol O}_2} \\ &\times \frac{22/4\text{ L}}{1\text{ mol}} = 22/4\text{ L} \end{aligned}$$

(در پای کازها در زنگ) (شیمی ار. صفحه‌های ۷۷ تا ۷۶) (۱۰۳)

(میر غنیه علی)

۹۶- گزینه «۲»

ابتدا جرم محلول نهایی را حساب می‌کنیم:

$$60.0\text{ mL} \times \frac{1\text{ g}}{1\text{ mL}} = 60.0\text{ g}$$

$$\text{ppm Br}^- = 60000 = \frac{x\text{ g Br}^-}{600} \times 10^6 \Rightarrow g\text{Br}^- = 57/6\text{ g Br}^-$$

$$x\text{ g CaBr}_2 = 57/6\text{ g Br}^- \times \frac{1\text{ mol Br}^-}{1\text{ g Br}^-} \times \frac{1\text{ mol CaBr}_2}{1\text{ mol Br}^-}$$

$$\times \frac{120\text{ g CaBr}_2}{1\text{ mol CaBr}_2} = 72\text{ g CaBr}_2$$

$$60.0\% = \frac{72\text{ g CaBr}_2}{x\text{ g محلول}} \times 100 \Rightarrow g\text{ محلول} = 120\text{ g CaBr}_2$$

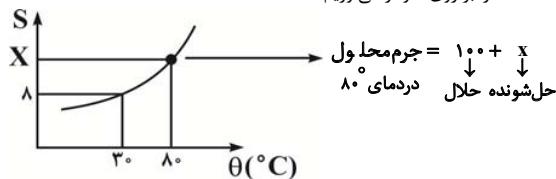
$$\text{چگالی محلول} \quad \text{CaBr}_2 = \frac{m\text{CaBr}_2}{v\text{CaBr}_2} = \frac{120\text{ g}}{120\text{ mL}} = 1/5\text{ g/mL}$$

(آب، آهک (زنگ) (شیمی ار. صفحه‌های ۹۳ تا ۹۴))

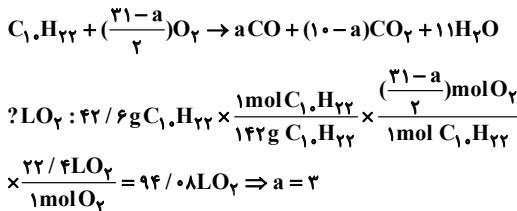
(غیرزاده عسینی)

۹۷- گزینه «۲»

ابتدا اطلاعات را بر روی نمودار می‌آوریم:

حال اگر دمای محلول بالا یعنی $(100+x)$ را از 80°C تا 30°C سرد کنیم به اندازه $x - 8$ گرم رسوب تشکیل می‌شود. حال با یک تناسب می‌توانیم داشته باشیم:

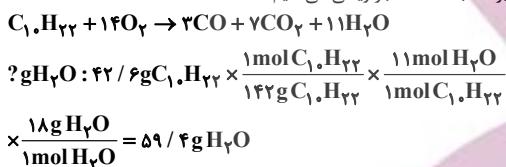

در نتیجه ۳ اتم از ۱۰ اتم کربن در دکان به CO تبدیل شده‌اند:

$$\frac{3}{10} \times 100\% = 30\%$$

اتم‌های کربن

واکنش را برحسب $a = 3$ بازنویسی می‌کنیم:

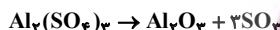

(قطر هدایای زمینی را برآورده) (شیمی ۲، صفحه‌های ۲۳ و ۲۵ تا ۳۲، ۵۶ و ۵۷)

(روزه رضوانی)

«۱۰۴-گزینه»

فرض که m گرم آلمینیم سولفات ناخالص داریم، ابتدا جرم SO_4^{2-} خارج شده را حساب می‌کنیم، تفاضل جرم گاز خارج شده از ظرف با جرم آلمینیم سولفات ناخالص اولیه جرم مواد باقی‌مانده را می‌دهد.

$$\text{?g SO}_3 = m \text{g Al}_2(\text{SO}_4)_3 \times \frac{80}{100} \times \frac{1\text{mol Al}_2(\text{SO}_4)_3}{342\text{g Al}_2(\text{SO}_4)_3}$$

$$\times \frac{3\text{mol SO}_3}{1\text{mol Al}_2(\text{SO}_4)_3} \times \frac{80\text{g SO}_3}{1\text{mol}} \times \frac{60}{100} \simeq 0 / 337\text{m SO}_3$$

$-\text{SO}_3 = m - 0 / 337\text{m}$

$$= \frac{m - 0 / 337\text{m}}{m} \times 100\% = 66\% / 3$$

(قطر هدایای زمینی را برآورده) (شیمی ۲، صفحه‌های ۲۳ و ۲۵)

(پورا رسکاری)

«۱۰۵-گزینه»

واکنش مورد نظر در شرایط استاندارد و در یک سیلندر با پیستون متحرک انجام شده است، پس می‌توان گفت فشار و دما در طول انجام شدن واکنش ثابت بوده است.

واکنش انجام شده به صورت $\text{K}_2\text{CO}_3(s) + 4\text{C}(s) + 2\text{NH}_3(g) \rightarrow 2\text{KCN}(s) + 2\text{CO}(g) + 3\text{H}_2(g)$ است. در

واکنش مورد نظر ۲ مول ماده گازی (آمونیاک) مصرف و مجموعاً ۶ مول ماده گازی (۲

مول کربن مونوکسید و ۳ مول گاز هیدروژن) تولید شده است. تباریون می‌توان گفت در

طول واکنش مورد نظر به ازای تولید ۳ مول گاز کربن مونوکسید تعداد مول‌های گازی موجود در سیلندر به اندازه ۴ مول افزایش می‌یابد. از طرفی می‌دانیم در شرایط

استاندارد حجم هر مول ماده گازی برابر با 22.4 L است. بر این اساس می‌توان گفت

به ازای تولید ۳ مول گاز کربن مونوکسید در واکنش مورد نظر حجم مخلوط گازی به

اندازه 8.6 L در شرایط استاندارد افزایش پیدا می‌کند. با توجه به تغییر ارتفاع

پیستون و سطح مقطع سیلندر تغییر حجم را محاسبه می‌کنیم:

$$\Delta V = \Delta h \times A = 56 \times 8.00 = 448.00\text{cm}^3$$

$$= 44.8\text{L}$$

حال مقدار گاز کربن مونوکسید تولید شده را به دست می‌آوریم:

$$\text{?mol CO} : 44 / 8\text{L} \times \frac{3\text{ mol CO}}{89 / 6\text{L}} = 1 / 5\text{ mol CO}$$

$$\frac{\text{محلول}}{1320\text{g}} \times \frac{1\text{mL}}{\text{محلول}} = 1200\text{mL}$$

$$50\text{mL} \times \frac{(8 \times 10^{-3} + 2 \times 10^{-4}x)\text{mol Ca}^{2+}}{1200\text{mL}} = \text{محلول}$$

$$\times \frac{7\text{ mol Na}_3\text{PO}_4}{7\text{ mol Ca}^{2+}} = 50\text{mL} \times \frac{1\text{L}}{1.0^3\text{ mL}} \times \frac{0.005\text{ mol Na}_3\text{PO}_4}{1\text{L}}$$

$$\Rightarrow x = 5$$

(ترکیب) (شیمی ۲، صفحه‌های ۹۱ و ۹۰، ۱۰۰) (شیمی ۲، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

(سیر، یعنی هاشمی‌علبری)

«۱۰۱-گزینه»

$$400\text{mg Ca} \times \frac{1\text{g Ca}}{1000\text{mg Ca}} \times \frac{1\text{mol Ca}}{40\text{g Ca}} \times \frac{2\text{ mol OH}^-}{1\text{mol Ca}}$$

$$\times \frac{6 / 0.2 \times 10^{-3}\text{ OH}^-}{1 / 204 \times 10^{-2}\text{ OH}^-} = 1 / 204 \times 10^{-2}\text{ OH}^-$$

$$\frac{\text{مقدار نظری}}{\text{مقدار نظری}} = \frac{9 / 0.3 \times 10^{-2}}{1 / 204 \times 10^{-2}} \times 100\% = 675$$

$$9 / 0.3 \times 10^{-2}\text{ OH}^- \times \frac{1\text{ mol OH}^-}{6 / 0.2 \times 10^{-3}\text{ OH}^-} \times \frac{1\text{ mol Mg}^{2+}}{2\text{ mol OH}^-}$$

$$\times \frac{24\text{ g Mg}^{2+}}{1\text{ mol Mg}^{2+}} = 0 / 18\text{ g Mg}^{2+}$$

(قطر هدایای زمینی را برآورده) (شیمی ۲، صفحه‌های ۲۱ و ۲۰)

(سیلیمان)

«۱۰۲-گزینه»

معادله موازنۀ شده واکنش‌ها:

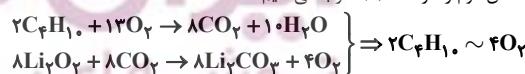
روش اول (کسر تبدیل):

$$\text{?g O}_2 = 67 / 2\text{LC}_4\text{H}_{10} \times \frac{1\text{mol C}_4\text{H}_{10}}{22 / 4\text{LC}_4\text{H}_{10}} \times \frac{8\text{ mol CO}_2}{2\text{ mol C}_4\text{H}_{10}} \times \frac{75}{100}$$

بازده واکنش

$$\times \frac{1\text{ mol O}_2}{2\text{ mol CO}_2} \times \frac{32\text{ g O}_2}{1\text{ mol O}_2} = 144\text{ g O}_2$$

روش دوم (تناسب): باید ضرایب کربن دی اکسید در دو واکنش را یکسان کنیم. به این منظور واکنش دوم را در عدد (4) ضرب می‌کنیم:

$$\frac{\text{جرم مولی} \times \text{ضریب}}{\text{R} \times 100} = \frac{\text{جرم مولی} \times \text{ضریب}}{22 / 4 \times 4}$$

$$\Rightarrow \frac{67 / 2 \times 75}{100} = \frac{x \text{ g O}_2}{4 \times 22 / 4} \Rightarrow x = 144\text{ g O}_2$$

(قطر هدایای زمینی را برآورده) (شیمی ۲، صفحه‌های ۲۳ و ۲۵)

(امیرحسین طیبی)

«۱۰۳-گزینه»

فرض می‌کنیم a اتم کربن به شکل CO ، $(10-a)$ اتم کربن به شکل CO_2 در

آمداند و واکنش را برحسب a موازنۀ می‌کنیم:

عبارت ت:

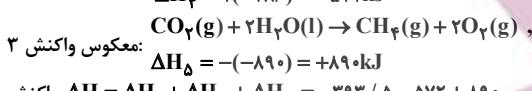
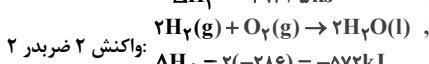
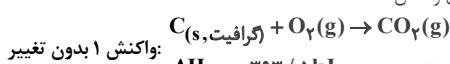
$$\frac{\bar{R}_{N_2O_5(0-2)}}{\bar{R}_{N_2O_5(2-4)}} = \frac{\Delta n_{N_2O_5(0-2)}}{\Delta n_{N_2O_5(2-4)}} = \frac{0/020-0/015}{0/015-0/012} = \frac{0/005}{0/003} = 1/67$$

(در بی غذای سالم) (شیمی، ۲، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

(سید رفیع هاشمی‌هردی)

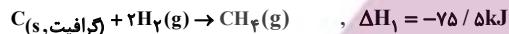
«۱۰۹- گزینه»

ابتدا محاسبه گرمایی واکنش:

$$\Delta H = \Delta H_1 + \Delta H_2 + \Delta H_3 = -393 / 5 - 572 + 890 = -75 / 5 \text{ kJ}$$

دوباره برای تعیین ΔH ، گرمایی واکنش (الماس، $C_{(s)}$) $\rightarrow C_{(s)}$ (گرافیت، $C_{(s)}$) از قانون هس استفاده می‌کنیم.

با معکوس کردن واکنش دوم و جمع جبری ΔH_1 و ΔH_2 ، گرمایی واکنش تبدیل گرافیت به الماس محاسبه می‌شود.

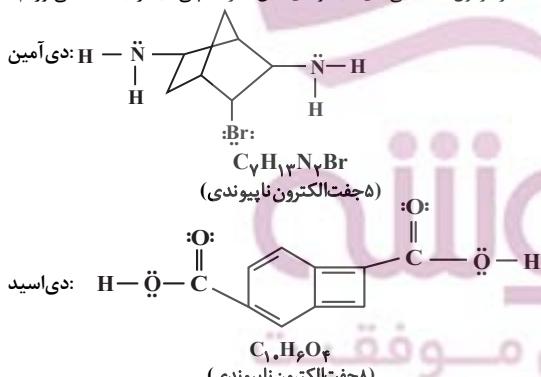
$$\Delta H = \Delta H_1 + \Delta H_2 = -75 / 5 + 77 / 4 = 1 / 9 \text{ kJ}$$

(در بی غذای سالم) (شیمی، ۲، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

(امیرحسین طیبی)

«۱۱۰- گزینه»

ابتدا ساختار فرمول شیمیایی دی‌اسید و دی‌آمین سازنده پلی آمید را بدست می‌آوریم:

می‌دانیم هر یک مول پلی آمید با واحد تکارشونده در واکنش با $2n$ مول آب، n مول دی‌اسید و n مول دی‌آمین تولید می‌کند.

فرآورده‌ای که جفت‌الکترون ناپیوندی کمتری دارد، دی‌آمین می‌باشد.

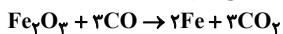
$$? \text{ kg } C_7H_{12}N_2Br = 864 \text{ g } H_2O \times \frac{1 \text{ mol } H_2O}{18 \text{ g } H_2O}$$

$$\times \frac{n \text{ mol } C_7H_{12}N_2Br}{4 \text{ mol } H_2O} \times 205 \text{ g } C_7H_{12}N_2Br \times \frac{1 \text{ kg}}{10^3 \text{ g}}$$

$$= 4 / 12 \text{ kg } C_7H_{12}N_2Br$$

(پوشک، نیازی پلی‌ان‌تاپزیر) (شیمی، ۲، صفحه‌های ۱۱۴ و ۱۱۵)

در نهایت با توجه به واکنش انجام شده بین آهن (III) اکسید و کربن مونوکسید جرم آهن (III) اکسید ناخالص مصرف شده را محاسبه می‌کنیم:

$$? \text{ g } Fe_2O_3 \times \frac{1 \text{ mol } Fe_2O_3}{1 / 5 \text{ mol } CO} \times \frac{1 \text{ mol } Fe_2O_3}{3 \text{ mol } CO}$$

$$\times \frac{160 \text{ g } Fe_2O_3}{1 \text{ mol } Fe_2O_3} \times \frac{100 \text{ g }}{4 \text{ g } Fe_2O_3} = 200 \text{ g } Fe_2O_3$$

(قدر هدایتی زمین را بدانید) (شیمی، ۲، صفحه‌های ۲۳ و ۲۵)

(سهراب صارقی‌زاده)

«۱۰۶- گزینه»

ابتدا گرمایی ویژه A و B را بدست می‌آوریم:

در ماده A برای افزایش دمای هر گرم از آن به اندازه 5°C ، به $4 / 5$ ژول گرمایی نیاز است، پس برای افزایش دمای هر گرم از آن به اندازه 1°C ، به $0 / 9$ ژول گرمایی نیاز است

است پس گرمایی ویژه A برابر $1^\circ\text{C}^{-1} \cdot 9 \text{ J.g}^{-1}$ است. به همین ترتیب گرمایی

ویژه B برابر $1^\circ\text{C}^{-1} \cdot 45 \text{ J.g}^{-1}$ است:

$$Q_{\text{کل}} = Q_A + Q_B = (mc\Delta\theta)_A + (mc\Delta\theta)_B = (5 \times 0 / 9 \times 12)$$

$$+ (8 \times 0 / 45 \times 12) = 97 / 2J \times \frac{1 \text{ cal}}{4 \text{ J}} = 24 / 3 \text{ cal}$$

(در بی غذای سالم) (شیمی، ۲، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

(فرزاد نظری‌کمن)

«۱۰۷- گزینه»

این هیدروکربن اتبیه $H - C \equiv C - H$ است.

مقدار گرمای آزاد شده را محاسبه می‌کنیم:

$$Q = m \times c \times \Delta\theta = 2000.0 \text{ g} \times 4 / 2 \times 23 / 0.6 = 19370.4 \text{ J}$$

$$Q \approx 1937 \text{ kJ}$$

$$? \text{ kJ} = 1g C_2H_2 \times \frac{1 \text{ mol } C_2H_2}{28 \text{ g } C_2H_2} \times \frac{1937 \text{ kJ}}{1 \text{ mol } C_2H_2} = 74 / 5 \text{ kJ}$$

(در بی غذای سالم) (شیمی، ۲، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

(قرار از کشور تهریه - ۱۴۰۰)

گزاره‌های آ و ت درست هستند. بررسی جملات:

عبارت آ: منظور از ۲ دقیقه دوم زمان آزمایش، بازه زمانی $t = 4$ تا $t = 4$ است.

$$\bar{R} = \frac{\bar{R}_{N_2O_5}}{2} = \frac{-\Delta [N_2O_5]}{2 \Delta t} = \frac{0 / 015 - 0 / 012}{2 \times 2} = 7 / 5 \text{ mol.L}^{-1}.\text{min}^{-1}$$

عبارت ب:

$$\bar{R}_{NO_2} = \frac{\bar{R}_{N_2O_5}}{4} \rightarrow \bar{R}_{NO_2} = 2 \bar{R}_{N_2O_5} = 2 \times \frac{0 / 02 - 0 / 012}{2 \times 4} \simeq 6 / 6 \times 10^{-5} \text{ mol.L}^{-1}.\text{s}^{-1}$$

عبارت پ:

$$\bar{R}_{O_2(3-4)} = \frac{\bar{R}_{N_2O_5}}{2} = \frac{0 / 013 - 0 / 012}{2 \times \frac{1}{60}} = 0 / 03 \text{ mol.L}^{-1}.\text{h}^{-1}$$

در واکنش شیمیایی، با گذشت زمان سرعت تولید یا مصرف هر ماده کاهش می‌یابد.

(یا ثابت می‌ماند) بنابراین در بازه‌های زمانی بعد از دقیقه ۴، سرعت متوسط تولید گاز اکسیژن امکان تدارد بیشتر از $0 / 03$ مول بر لیتر بر ساعت باشد.

(مسنون اسماعلیل پور)

«گزینه ۳»-۱۱۴

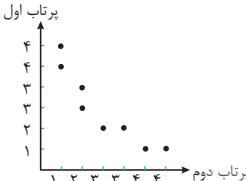
روش اول:

$$P(1) = \frac{1}{6}, \quad P(2) = \frac{1}{6}, \quad P(3) = \frac{2}{6}, \quad P(4) = \frac{2}{6}$$

در پرتاب ۲ تاس، باید یکی از زوج های (۱، ۴) و (۴، ۱) و (۲، ۳) و (۳، ۲) باید تا مجموع ۵ ظاهر شود.

$$P\{(1,4), (4,1), (2,3), (3,2)\} = \frac{1}{6} \times \frac{1}{6} + \frac{1}{6} \times \frac{1}{6} + \frac{1}{6} \times \frac{1}{6} + \frac{1}{6} \times \frac{1}{6} = \frac{4}{36} = \frac{1}{9}$$

روش دوم: از نمودار استفاده می کنیم و حالاتی که مجموع دو تاس ۵ می باشد را مشخص می کنیم:

$$P(5) = \frac{4}{36} = \frac{1}{9}$$

(امتحان) (ریاضی ام، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۲)

(عباس اشرفی)

«گزینه ۳»-۱۱۵

سربازها را $S_1 S_2 S_3 S_4 S_5 S_6 S_7 S_8$ در نظر می گیریم. برای نمونه فرض کنید S_1, S_4 و S_7 را انتخاب کرده ایم. اگر انتخاب شدن را با O و انتخاب N نشدن را با N نمایش دهیم، داریم: مانند این است که کلماتی هشت حرفی با پنج N و سه O بسازیم که هیچ دو O کنار هم نباشند.

$\square N \square N \square N \square N \square N \square$

کافی است از شش خانه موجود، سه خانه انتخاب کنیم.

$$\binom{6}{3} = 20$$

احتمال این پیشامد برابر است با:

$$P(A) = \frac{\binom{6}{3}}{\binom{8}{3}} = \frac{20}{\frac{8 \times 7 \times 6}{6}} = \frac{20}{56} = \frac{5}{14}$$

(امتحان) (ریاضی ام، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۲)

(مسنون اسماعلیل پور)

«گزینه ۳»-۱۱۶

نکته: تعداد اعدادی از مجموعه $\{m+1, m+2, \dots, n\}$ که بر k بخش پذیر

$$[\frac{n}{k}] - [\frac{m}{k}]$$

هستند برابر است با:

 $n(A \Delta B)$: یعنی تعداد عضوهایی که فقط به یکی از مجموعه های A و B تعلق دارد.

$$n(A \Delta B) = n(A) + (B) - 2n(A \cap B)$$

عضوهایی از A که بر 3 بخش پذیرند.

«گزینه ۳»-۱۱۱

(رهمنا پور، همراه)

قبولی علی و محمد دو پدیده مستقل از هم هستند و فقط یکی قبول نمی شود یعنی فقط یکی قبول می شود. بنابراین:

 $P(A)$: احتمال قبولی علی $P(M)$: احتمال قبولی محمد

$$P(A \cap M) = P(A)P(M) =$$

$$P(A \cap M') = P(A)P(M')$$

$$= P(A)P(M') + P(M)P(A')$$

$$= 0 / 8 (1 - 0 / 6) + 0 / 6 (1 - 0 / 8) = 0 / 44$$

(امتحان) (ریاضی ام، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۲)

«گزینه ۳»-۱۱۲

(پیغایش یکنام)

$$n(S) = 5 \times 4 \times 3 \times 2 = 120$$

الف: کلمه ۴ حرفی که «ن» جزء حروف انتخابی نباشد.

$$4 \times 3 \times 2 \times 1 = 4! = 24$$

ب: کلمه ۴ حرفی که «ن» جزء حروف انتخابی باشد و حرف اول و آخر نباشد.

$$-\quad-\quad-\quad-$$

به ۴ طریق حرف اول و آخر پر می شود.

۲ جا برای حرف «ن» و ۲ حالت برای یک حرف باقی مانده:

$$4 \times 3 \times 2 \times 2 = 48 \Rightarrow P = \frac{24+48}{120} = \frac{3}{5}$$

(امتحان) (ریاضی ام، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۲)

«گزینه ۴»-۱۱۳

(سعید عربزاده)

$$n(S) = 2^1 = 1024$$

در پرتاب ۱۰ سکه داریم:

پرتاب این ۱۰ سکه سه پخش دارد:

$$\text{مجموع} \rightarrow 26$$

$$\binom{5}{2} = 10$$

$$\binom{5}{3} = 10$$

$$\binom{5}{4} = 5$$

$$\binom{5}{5} = 1$$

در نهایت داریم:

$$n(A) = \binom{4}{2} \times 2 \times 26 = 312 \Rightarrow P(A) = \frac{312}{1024} = \frac{39}{128}$$

(امتحان) (ریاضی ام، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۲)

یادآوری: احتمال اینکه در پرتاب n سکه، k سکه رو یا پشت ظاهر شود:

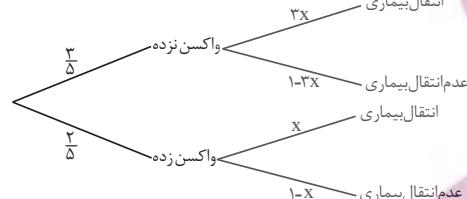
$$\binom{n}{k}$$

(امتحان) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۵۲) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۵۲)

(مهدی براتی)

«۱۲۱- گزینهٔ ۴»

به کمک نمودار درختی داریم:

بنابراین احتمال سالم ماندن ($P(A)$) افراد به صورت زیر است:

$$P(A) = \frac{67}{100} \rightarrow \frac{3}{5}(1-3x) + \frac{2}{5}(1-x) = \frac{67}{100}$$

$$\rightarrow 1 - \frac{11}{5}x = \frac{67}{100} \rightarrow \frac{11}{5}x = \frac{33}{100} \rightarrow x = \frac{3}{20}$$

احتمال انتقال بیماری به افرادی که واکسن نزدیک دارند برابر است با:

$$3 \times \frac{3}{20} = \frac{9}{20} = 0.45$$

(امتحان) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۵۲)

(مسنون اسماعیل پور)

«۱۲۲- گزینهٔ ۱»

چون A و B مستقل‌اند، پس:

$$P(A \cap B) = P(A)P(B) \quad (*)$$

$$3P(A \cap B) = P(B) \rightarrow P(A) = \frac{1}{3}$$

$$\Rightarrow \frac{P(A) - P(A \cap B)}{P(A)} = \frac{\frac{1}{3} - P(A \cap B)}{\frac{1}{3}} = \frac{1}{5}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{3} - P(A \cap B) = \frac{1}{15} \rightarrow P(A \cap B) = \frac{4}{15} \xrightarrow{(*)} P(B) = \frac{4}{5}$$

$$\rightarrow P(B - A) = P(B) - P(A \cap B) = \frac{4}{5} - \frac{4}{15} = \frac{8}{15}$$

(امتحان) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۵۲)

(بابک سارات)

«۱۲۳- گزینهٔ ۱»

علیرغم اینکه در صورت سؤال عبارت یکی و متواتی قید شده ولی چون ترتیب مهم نیست می‌توانیم فرض کنیم مهره‌ها با هم خارج می‌شوند و از ترکیب استفاده کنیم. مخرج کسر انتخاب ۴ مهره از ۱۳ مهره است و صورت هم ۳ زرد و یک غیر زرد و یا ۲ زرد، یک آبی و یک قرمز.

عضوهایی از A که بر ۷ بخش پذیرند.

باید احتمال پیشامد $B_1 \Delta B_2$ را به دست آوریم.

$$\begin{aligned} n(B_1 \Delta B_2) &= n(B_1) + n(B_2) - 2n(B_1 \cap B_2) \\ &= \left(\left[\frac{300}{3}\right] - \left[\frac{150}{3}\right]\right) + \left(\left[\frac{300}{7}\right] - \left[\frac{150}{7}\right]\right) - 2\left(\left[\frac{300}{21}\right] - \left[\frac{150}{21}\right]\right) \\ &= (100 - 50) + (42 - 21) - 2(14 - 7) \\ &= 50 + 21 - 14 = 57 \end{aligned}$$

$$\frac{57}{150} = \frac{19}{50} = 38\%$$

(امتحان) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۵۲)

(سروش موهینی)

«۱۱۷- گزینهٔ ۴»

$$n(S) = 6^3 = 36$$

a	b
۱	-
۲	۱
۳	۱.۲
۴	۱.۲.۳.۴
۵	۱.۲.۳.۴.۵
۶	۱.۲.۳.۴.۵.۶

حالات ممکن: $\Delta = a^3 - 4b \geq 0 \Rightarrow$

$$n(A) = 19$$

$$P(A) = \frac{19}{36}$$

(امتحان) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۵۲)

(سروش موهینی)

«۱۱۸- گزینهٔ ۲»

$$P(A \cap B | A \cup B) = \frac{P(A \cap B)}{P(A \cup B)} = \frac{0.7 - 0.5}{0.7 + 0.5} = \frac{2}{9}$$

(امتحان) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۵۲)

(مهرداد استقلالیان)

«۱۱۹- گزینهٔ ۱»

$$P(\text{هدف دوم}) = P(\text{زدن هدف دوم}) = 0/7$$

$$P(\text{هدف اول} \cap \text{هدف دوم}) = 0/65$$

$$P(\text{هدف اول} \cap \text{هدف دوم}) = \frac{P(\text{هدف دوم} | \text{هدف اول})}{P(\text{هدف دوم})}$$

$$= \frac{0/65}{0/7} = \frac{65}{70} = \frac{13}{14}$$

(امتحان) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۵۲)

(پژوهاد مهرمن)

«۱۲۰- گزینهٔ ۴»

با توجه به اینکه پرتاب سکه‌ها و تاس مستقل استه احتمال اینکه دقیقاً یکی رو ظاهر شود برابر است با:

$$\frac{2}{6} \times \frac{1}{3} = \frac{2}{6} \times \frac{3}{8} = \frac{1}{8}$$

$$\frac{4}{6} \times \frac{1}{2} = \frac{4}{6} \times \frac{2}{4} = \frac{1}{3}$$

$$\frac{1}{8} + \frac{1}{3} = \frac{11}{24}$$

$$P(A) = \frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$$

$$A' = 1 - \frac{1}{4} = \frac{3}{4}$$

حال می خواهیم در حداکثر سه پرتاب، نتیجه مطلوب حاصل شود یعنی با در پرتاب اول یا در پرتاب دوم و با در پرتاب سوم:

$$\frac{1}{4} + \frac{3}{4} \times \frac{1}{4} + \frac{3}{4} \times \frac{3}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4} + \frac{3}{16} + \frac{9}{64} = \frac{16+12+9}{64} = \frac{37}{64}$$

(احتمال) (ریاضی ۳، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۴)

(ممدرسان سلامی‌عسین)

«۱۲۷-گزینه ۳»

$$\frac{2}{100} \xrightarrow{\text{به مسافت علاقمند است}} \frac{7}{10} \quad \text{دانشجو هست}$$

$$\frac{98}{100} \xrightarrow{\text{به مسافت علاقمند است}} \frac{6}{10} \quad \text{دانشجو نیست}$$

$$P = \frac{14}{1000} = (\text{دانشجو باشد و به مسافت علاقمند باشد})$$

$$P = \frac{588}{1000} = (\text{دانشجو نباشد و به مسافت علاقمند باشد})$$

$$P = \frac{14}{1000} + \frac{588}{1000} = \frac{602}{1000} = (\text{علاقمند به مسافت})$$

P (به مسافت علاقمند باشد | دانشجو باشد)

$$= \frac{14}{602} = \frac{14}{602} = \frac{1}{43}$$

(احتمال) (ریاضی ۳، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۴) (ریاضی ۳، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۴)

(سعید عزیزی‌فانی)

«۱۲۸-گزینه ۳»

$$n(S) = 6^2 = 36$$

با توجه به پرتاب دو تاس داریم؛
پیشامدهای A و B را می‌نویسیم:

$$A = \{(2, 2), (2, 3), (2, 5), (3, 2), (3, 3), (3, 5), (5, 2), (5, 3), (5, 5)\}$$

$$B = \{(1, 6), (6, 1), (2, 5), (5, 2), (3, 4), (4, 3)\}$$

بررسی گزینه ها:

گزینه «۱»: برای مستقل بودن پیشامدهای A و B باید داشته باشیم:
 $P(A \cap B) = P(A) \times P(B)$

با توجه به پیشامدهای A و B و تعداد اعضای آنها داریم:

$$P(A) = \frac{9}{36} = \frac{1}{4} \quad \text{و} \quad P(B) = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$$

$$A \cap B = \{(2, 5), (5, 2)\} \rightarrow P(A \cap B) = \frac{2}{36} = \frac{1}{18}$$

در نهایت: $P(A \cap B) \neq P(A) \times P(B)$ و گزینه «۱» نادرست است.

گزینه «۲»: با توجه به اینکه $A \cap B \neq \emptyset$ بنابراین پیشامدهای A و B ناسازگار نیستند.

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{\binom{3}{3} \binom{10}{1} + \binom{3}{2} \binom{4}{1} \binom{6}{1}}{\binom{13}{4}}$$

$$= \frac{1+72}{13 \times 12 \times 11 \times 10} = \frac{82}{215} \times 100 = 11\%$$

(احتمال) (ریاضی ۳، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۴)

(سیدجواد نظری)

«۱۲۴-گزینه ۳»

احتمال اینمی فرد در برابر ویروس نوع A را $P(A)$ و احتمال اینمی او در مقابله ویروس نوع B را $P(B)$ در نظر گرفته و داریم:

$$\begin{cases} P(A) = 0/4 \\ P(B) = 0/5 \\ P(B|A) = 0/75 \end{cases} \Rightarrow P(B|A) = \frac{P(A \cap B)}{P(A)}$$

$$\Rightarrow 0/75 = \frac{P(A \cap B)}{0/4} \Rightarrow P(A \cap B) = 0/3$$

حال برای به دست آوردن احتمال خواسته شده باید $P(B'|A')$ را محاسبه کنیم، پس:

$$P(B'|A') = \frac{P(A' \cap B')}{P(A')} = \frac{P((A \cup B)')} {P(A')} = \frac{1 - P(A \cup B)}{1 - P(A)}$$

$$= \frac{1 - (P(A) + P(B) - P(A \cap B))}{1 - P(A)}$$

$$P(B'|A') = \frac{1 - (0/4 + 0/5 - 0/3)}{1 - 0/4} = \frac{1 - 0/6}{0/4} = \frac{0/4}{0/4} = \frac{2}{3}$$

(احتمال) (ریاضی ۳، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۴)

(پیمان طهرانیان)

«۱۲۵-گزینه ۱»

$$A \rightarrow P(A) = \frac{2}{5} : \text{پیشامد پیروزی سارا}$$

$$B \rightarrow P(A|B) = \frac{1}{2} : \text{پیشامد جلو افتادن سارا از علی در تعداد رأی}$$

پیروزی سارا با جلو افتادن تعداد رأی از علی اتفاق می افتد، لذا: $A \cap B = A$ پس داریم:

$$P(A|B) = \frac{P(A \cap B)}{P(B)} \rightarrow \frac{1}{2} = \frac{P(A)}{P(B)} \rightarrow \frac{1}{2} = \frac{\frac{2}{5}}{P(B)}$$

$$\rightarrow P(B) = \frac{4}{5}$$

يعني به احتمال $\frac{4}{5}$ سارا در تعداد رأی از علی جلو می افتد. پس به احتمال

$$1 - \frac{4}{5} = \frac{1}{5}$$

(احتمال) (ریاضی ۳، صفحه های ۱۵۱ تا ۱۵۴)

(امیر هوشک انباری)

«۱۲۶-گزینه ۲»

بیانیه میراث فرهنگی

$$\begin{pmatrix} 5 \\ 2 \end{pmatrix} \times \frac{4}{8} = \frac{5}{2} \times \frac{4}{8} = \frac{5}{4}$$

احتمال آبی بودن طرف دوم

«حالات دوم»: هر دو مهره از طرف اول قرمز انتخاب شود:

$$\begin{pmatrix} 4 \\ 2 \end{pmatrix} \times \frac{2}{8} = \frac{4}{2} \times \frac{2}{8} = \frac{1}{2}$$

احتمال آبی بودن طرف دوم

«حالات سوم»: یک آبی و یک قرمز از طرف اول انتخاب شود:

$$\begin{pmatrix} 5 \\ 1 \end{pmatrix} \times \frac{4}{8} = \frac{5}{1} \times \frac{4}{8} = \frac{5}{4}$$

احتمال آبی بودن طرف دوم

بنابراین احتمال موردنظر برابر است با:

$$\begin{aligned} & \left(\frac{5}{2} \right) \times \frac{4}{8} + \left(\frac{4}{2} \right) \times \frac{2}{8} + \left(\frac{5}{1} \right) \times \frac{4}{8} \\ &= \frac{10}{36} + \frac{6}{36} + \frac{20}{36} = \frac{40+12+6}{36 \times 8} = \frac{112}{36 \times 8} = \frac{7}{18} \end{aligned}$$

(امتحان) (ریاضی، صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۴)

(ایمان کاظمی)

$$\begin{aligned} & \binom{n}{5} \xrightarrow{\text{شامل}} \binom{n-2}{3} = 84 \\ & \xrightarrow{\frac{(n-2)(n-3)(n-4)}{6}} = 84 \\ & \xrightarrow{(n-2)(n-3)(n-4)} = 504 \end{aligned}$$

۳ عدد متولای که ضرب آنها، ۵۰۴ شود ($7, 8, 9$) است. در نتیجه:
 $n-2=9 \rightarrow n=11$

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۴)

(فرشاد محسن‌زاده)

ابتدا یک شهر برای انتخاب دو نفر و یک شهر برای انتخاب نفر سوم در نظر می‌گیریم و از هر کدام به ترتیب ۲ و ۱ نفر را بر می‌گزینیم.

$$\binom{4}{1} \binom{5}{2} \times \binom{3}{1} \binom{5}{1} = 600$$

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۴)

(یاسین سپور)

«گزینه ۳» ۱۳۲

سه حالت داریم:

گزینه «۳»: این گزینه صحیح است چون:

احتمال رخداد پیشامد A در صورت رخداد پیشامد B:

$$P(A | B) = \frac{P(A \cap B)}{P(B)} = \frac{\frac{1}{18}}{\frac{1}{36}} = \frac{1}{2}$$

$$\frac{P(A | B)}{P(B)} = \frac{\frac{1}{3}}{\frac{1}{6}} = 2$$

گزینه «۴»: احتمال رخداد حداقل یکی از پیشامدهای A و B:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B) = \frac{9}{36} + \frac{6}{36} - \frac{2}{36} = \frac{13}{36}$$

(امتحان) (ریاضی، صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۴) (ریاضی، صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۴)

«گزینه ۳» ۱۲۹

۳ حالت کلی وجود دارد. ۳ عدد با هم برابر باشند، فقط ۲ تا از تاس‌ها برابر باشند، ۳ تاس متفاوت باشند.

«حالات اول»: در ۶ حالت هر ۳ تاس با هم برابرند.

«حالات دوم»: بزرگترین و کوچکترین عدد موردنظر را تعیین می‌کنیم:

$$a=1, b \in \{2, \dots, 6\}$$

$$a=2, b \in \{4, 6\}$$

$$a=3, b \in \{6\}$$

تاس سوم یک بار می‌تواند با تاس بزرگتر برابر باشد و یک بار با تاس کوچکتر. پس هر حالت فوق را ۲ بار می‌شماریم. همچنان ۲ عدد یکسان و یک عدد متفاوت، ۳ حالت جایگشت دارند. $\{\Delta\Delta\Delta, \Delta\Delta\Delta, \Delta\Delta\Delta\}$

$$(5+2+1) \times 2 \times 3 = 48$$

«حالات سوم»: ۳ عدد متفاوت باشند که بزرگترین و کوچکترین عدد موردنظر

را تعیین می‌کنیم: هر حالت نیز! ۳! جایگشت دارند:

$$a=1, b=3 \rightarrow c \in \{2\}$$

$$a=1, b=4 \rightarrow c \in \{2, 3\}$$

$$a=1, b=5 \rightarrow c \in \{2, 3, 4\}$$

$$a=1, b=6 \rightarrow c \in \{2, 3, 4, 5\}$$

$$a=2, b=4 \rightarrow c \in \{3\}$$

$$a=2, b=6 \rightarrow c \in \{3, 4, 5\}$$

$$a=3, b=6 \rightarrow c \in \{4, 5\}$$

تعداد حالات:

$$=(1+2+3+4+1+3+2) \times 3! = 16 \times 6 = 96$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6+48+96}{6^3} = \frac{150}{216} = \frac{25}{36}$$

(امتحان) (ریاضی، صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۴)

«گزینه ۳» ۱۳۰

«حالات اول»: هر دو مهره از طرف اول، آبی انتخاب شود:

$$4 \times 4 \times 3 \times 1 + 5 \times 4 \times 3 \times 1 = 48 + 60 = 108 \quad \text{چهار رقمی}$$

فقط صفر

$$4 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 + 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 96 + 120 = 216 \quad \text{پنج رقمی}$$

فقط صفر

$$4 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 \times 1 + 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 \times 1 = 216 \quad \text{شش رقمی}$$

فقط صفر

$$216 + 216 + 108 = 540$$

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، اصفهانی های ۱۹ تا ۲۰)

(ممدرسان سلامی صنعتی)

۱۳۸- گزینه «۲»

ابتدا ۴ نفر از پسرها و ۴ نفر از دخترها انتخاب می کنیم که در تیم باشند:

$$\binom{6}{4} \binom{8}{4} = \frac{6 \times 5}{2 \times 1} \times \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5}{4 \times 3 \times 2 \times 1} = 15 \times 70.$$

حال نفر اول پسرها می تواند با هر کدام از ۴ دختر هم تیمی باشد و پسر دوم با یکی از ۳ تا دختر و پسر سوم با یکی از ۲ دختر و پسر چهارم با دختر باقی مانده: $15 \times 70 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 25200$.

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، اصفهانی های ۱۹ تا ۲۰)

(غیرشمار صدقی فر)

۱۳۹- گزینه «۳»

سه حالت مطلوب وجود دارد:

$$\frac{1213243}{FFIFIFI} = 4!3!$$

$$\frac{1122334}{FIFIFIF} = 4!3!$$

$$\frac{1122334}{IFIFIFF} = 4!3!$$

$$4!3! \times 3 = 432$$

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، اصفهانی های ۱۹ تا ۲۰)

(امیر هوشک فمسه)

۱۴۰- گزینه «۲»

به سه طریق می توان خواسته مسکله را برآورده کرد:
«الف». در هر جامدادی ۲ مداد قرار دهیم:

$$\binom{6}{2} \binom{4}{2} \binom{2}{2} = 90$$

«ب»: در یک جامدادی ۴ تا و در دو تای دیگر ۱ مداد می گذاریم:

$$\binom{3}{1} \binom{6}{4} \binom{2}{1} \binom{1}{1} = 90$$

«پ»: در جامدادی ها به ترتیب ۱ و ۲ و ۳ مداد بگذاریم:

$$\binom{3}{1} \binom{6}{2} \binom{2}{1} \binom{3}{1} \binom{1}{1} = 36$$

$$360 + 90 + 90 = 540$$

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، اصفهانی های ۱۹ تا ۲۰)

الف) حرف اول با "ی" شروع شده و حرف آخر یکی از حروف (و، ا، ل) باشد:

$$3 \times 5! \times 1$$

ب) حرف اول با یکی از حروف "ف، ت، ب" شروع شده و حرف آخر "ی" باشد:

$$1 \times 5! \times 3$$

پ) حرف اول با یکی از حروف "ف، ت، ب" شروع شده و حرف آخر یکی از حروف "ا، ل، و" باشد:

$$3 \times 5! + 3 \times 5! + 9 \times 5! = 15 \times 5!$$

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، اصفهانی های ۱۹ تا ۲۰)

(ریاضی مشتقی نظم)

حالاتی که برای سخنرانی این دو نفر در بین افراد رخ می دهد به صورت زیر است:
ترتیب سخنرانی ها و تعداد حالات:

$$\begin{array}{ccccccc} 7 & 6 & 5 & 4 & 3 & 2 & 1 \\ \textcircled{O} & \textcircled{O} & \textcircled{\textcolor{blue}{O}} & \textcircled{O} & \textcircled{O} & \textcircled{O} & \textcircled{\textcolor{blue}{O}} \end{array} \longrightarrow = 2! \times 5!$$

$$\begin{array}{ccccccc} \textcircled{O} & \textcircled{\textcolor{blue}{O}} & \textcircled{O} & \textcircled{O} & \textcircled{O} & \textcircled{\textcolor{blue}{O}} & \textcircled{O} \end{array} = 2! \times 5!$$

$$\begin{array}{ccccccc} \textcircled{\textcolor{blue}{O}} & \textcircled{O} & \textcircled{O} & \textcircled{O} & \textcircled{\textcolor{blue}{O}} & \textcircled{O} & \textcircled{O} \end{array} = 2! \times 5!$$

$$= 3 \times 2! \times 5! = 6 \times 5! = 6!$$

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، اصفهانی های ۱۹ تا ۲۰)

(وهاب تاری)

تمام حداقل یک حرف بین دو حرف «T» فاصله وجود داشته باشد این است که حروف «T» در کنار هم باشند.

$$\frac{\text{کل}}{6!} - \frac{\text{حروف «T» کناره}}{2! \times 2!} = 1260 - 360 = 900$$

ج دو حرف تکراری دو حرف تکراری

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، اصفهانی های ۱۹ تا ۲۰)

(امیر هوشک اندیاری)

۱۴۱- گزینه «۱»

چهارضلعی های شامل AB + چهارضلعی های شامل

$$\underbrace{\binom{5}{2} + \binom{6}{2}}_{25} + \underbrace{\binom{9}{2} + \binom{2}{2}}_{37}$$

- چهارضلعی های شامل AC, AB

$$\underbrace{\binom{3}{1}}_3$$

= جواب

(شمارش بدون شمردن) (ریاضی، اصفهانی های ۱۹ تا ۲۰)

(سروشون موئین)

۱۴۲- گزینه «۴»

یک بار رقم یکان را ۵ و بار دیگر صفر در نظر می گیریم،

(آرین غلاچ اسدی)

«۱۴۷-گزینه ۳»

سنگ‌های اصلی تشکیل دهنده پهنه‌های البرز و کوه‌های پهنه‌های آذربایجان، شرق و جنوب شرق ایران: آذربایجان و روسیه

سنندج- سیرجان: دگرگونی، زاگرس: روسیه، ارومیه- دختر: آذربایجان، شرق و جنوب شرق ایران: آذربایجان و روسیه

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۷)

(فرشید مشعرپور)

زمین‌شناسی

«۱۴۱-گزینه ۱»

زغال سنگ در محیط‌های رسویی تشکیل می‌شود. بنابراین، بی‌جویی برای اکتشاف ذخایر زغال سنگ در پهنه‌های زمین‌ساختی ای که فاقد سنگ رسویی باشد (پهنه سندنج- سیرجان و پهنه ارومیه- دختر احتمالاً) بی‌نتیجه است.

(ترکیب) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۲۱)

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۷)

(فرشید مشعرپور)

«۱۴۸-گزینه ۱»

حدود ۱۸۰ میلیون سال پیش (دوره ژوراسیک) تیسیس کهن کاملاً بسته و رشته کوه البرز در ایران تشکیل شد. در حدود ۶۵ میلیون سال پیش (اوایل پالئوزن)، ورقه عربستان به ورقه ایران برخورد کرد و اقیانوس تیسیس بسته و شکل‌گیری رشته کوه زاگرس آغاز شد.

(ترکیب) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۲۱)

(آزاده ویدی مومنی)

«۱۴۲-گزینه ۱»

قدیمی‌ترین سنگ‌های ایران در ناحیه ایران مرکزی قرار دارد.

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۲۱)

(فرشید مشعرپور)

«۱۴۹-گزینه ۱»

تمام موارد داده شده، جاهای خالی موجود در عبارت ذکر شده در سؤال را به درستی تکمیل می‌کنند. آتشفشنان بیان در امتداد نوار ارومیه- دختر قرار دارد. آتشفشنان دماوند در پهنه زمین‌ساختی البرز قرار دارد. آتشفشنان سبلان در شرق آتشفشنان سهند قرار دارد. آتشفشنان تفتان در مرحله فومرویی قرار دارد و از دهانه آن بخار آب و گاز گوگرد و ... خارج می‌شود.

(ترکیب) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۷ و ۱۱۳)

(فرشید مشعرپور)

«۱۴۳-گزینه ۲»

سنگ‌های اصلی سازنده پهنه زمین‌ساختی سندنج- سیرجان از نوع دگرگونی هستند. این پهنه دارای معادنی مانند سرب و روی ایرانکوه است.

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۷)

(آزاده ویدی مومنی)

«۱۴۴-گزینه ۲»

بیشتر فعالیت‌های آتشفشنانی جوان در دوره کواترنر در امتداد نوار ارومیه- دختر یا همان سهند- بزمان قرار دارد.

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۷ و ۲۱)

(آرین غلاچ اسدی)

«۱۵۰-گزینه ۳»

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: اکنون در کشور ما رئوپارک جزیره قشم به ثبت جهانی رسیده است.

گزینه «۲»: دره ستارگان جزء ژئوتوریسم کشورمان محسوب می‌شود.

گزینه «۴»: هدف اصلی در زمین گردشگری تماشا و شناخت پدیده‌های زمین‌ساختی است.

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۲۱)

(عبدالغفار حاشمی)

«۱۴۵-گزینه ۳»

امتداد گسل خزر شرقی- غربی می‌باشد.

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۱)

(بهرزار سلطانی)

«۱۴۶-گزینه ۲»

فرورانش تیسیس نوین به زیر ایران مرکزی از ویژگی‌های پهنه سهند- بزمان (رومیه- دختر) است. سنگ‌های اصلی این پهنه از نوع آذربایجان هستند.

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۷)

(زمین‌شناسی ایران) (زمین‌شناسی، صفحه ۱۷)